

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Tanulságok.

Csak rémregények beteges fantáziája képes olyan és annyi, lélektanilag teljesen érthetetlen borzalmat egymásrahalmazni, mint amilyenek Szücs Pál csendőr és két ártatlan polgári egyén fiatal életét befejezték. Megdöbbenve állunk a talán örökre megoldhatatlan rejtély előtt: mi indíthatta ezt a fiatal csendőrt erre a borzalmas és merőben céltalan vérengzésre, az alkohol-e, vagy talán elméjének pillanatnyi elborulása, vagy egy önmagával meghasonlott lélek sötét kétségbeesése, amely pusztulásra ítélte önmagát s azt hitte, hogy könnyebb a halál, ha másokat is a maga sorsára juttat.

Mélyen fájjaljuk fiatal bajtársunk tragédiáját és az ártatlanul kioltott két életet. Földi bíró már nem ítélkezik fölötte, de az örök Bíró elé még oda kell állania. Mossa meg előtte vértől csepegő kezét — ha tudja.

A borzalmas eset testületünknek nagyon sokat ártott. Az ország figyelme megint egy ilyen esettel kapcsolatban fordult testületünk felé s nekünk újra küzdenünk kell a közvélemény ítéletével, amely bizonyára fejesőváltva vett tudomást a történetekről. Igaz, hogy itt csak egy ember tragikus megtévelyedéséről van szó, de éppen ez az, amit nehezen lehet megértetni és elfogadtatni, mert mindenki önkéntelenül is érzi azt a felelősséget, amellyel egy testület minden egyes tagjának cselekedeteiért tartozik.

Ha őszinték akarunk lenni és ha önmagunkkal szemben is igazságos és elfogulatlan bírálatot akarunk gyakorolni, el kell ismernünk, hogy a csendőrök által elkövetett büntetendő cselekmények manapság gyakoribbak, mint például a háború előtti időkben voltak. Itt természetesen nem gondolunk a mostanihoz hasonló, hajmeresztő büncselekményekre, de igenis olyan megtévelyedésekre, amelyek egyenként talán jelentékteleneknek tűnhetnek fel, de összességükben mégis gondolkodásra késztetnek.

Ennek a jelenségnek oka kézenfekvő. Nem rejlik az a testület szellemében, amely ma is kifogástalan és a csendőrség tradícióihoz és nemes hivatásához méltó, nem a fegyelemben, amely hivatásuk magaslatán álló és a csendőrség sorsát szívükön viselő előjárók kezébe van lefektetve, nem az oktatásban és nevelésben, amely kétségtelenül magas nívón áll és a legszebb eredményeket tudja

felmutatni. Ebben a tekintetben a mi mai csendőrségünk semmivel sem áll a réginek mögötte, sőt a korral való haladás folytán az utóbbi évek sok tekintetben fejlődést is jelentettek számára. Az ok — Trianonban rejlik.

A csendőri hivatás komolysága megköveteli, hogy az az életet ismerő, bizonyos fokig élet-tapasztalatokkal is rendelkező, e hivatás követelményeit mélyen átérző s a katonai erények mindenikével lelkiileg telített emberek kezébe adassék. De ahhoz, hogy ilyen embereket nyerjünk, idő kell. A fiatalság mindig mosolygó romantikája, az élet örömeinek gontalan élvezete és terheinek könnyed felfogása valamennyiünk legszebb emlékei közé tartozik, de az évek számára való tekintet nélkül nyomban búcsút kell vennünk a fiatalos könnyelműségtől akkor, ha sorsunk az élettel való küzdelemre kényszerít.

A trianoni béke kegyetlensége megfosztott minket attól, hogy testületünket kizárólag olyan csendőrökkel egészítsük ki, akik erre a szolgálatra huzamosabb katonai szolgálatukban a kellő alapot már megkapták. Fiatal csendőreink nagy részéből most már nekünk kell először katonát nevelnünk, hogy azután csendőrökké lehessenek. De ehhez idő kellett és az nem mindig állott rendelkezésre. A fiatal csendőröket néhány havi kiképzés után már örsökre kellett beosztani és éveik számával nem mindig arányban álló szolgálatokra alkalmazni. Ez okozta és okozza talán ma is azt, hogy sok fiatal csendőr nem tudta magát kellőképpen és idejében új hivatásába beleélni és könnyelmű meggondolatlansággal olyan cselekedetekre ragadtatta magát, amelyek egy néhány év múlva bizonyára maga fog legjobban csodálkozni.

Nem kételkedünk benne, hogy fiatal bajtársaink soraiból idővel kiváló csendőrök fognak kikerülni. De most nem szabad rossz néven venniök a fokozott felügyeletet és ellenőrzést, amit előjáróiknak velük szemben gyakorolniuk kell. Szerencsétlenül járt bajtársuk sorsán okulniuk kell, be kell látniök, hogy a tilalmas dolgok, a mulatozás, a könnyelmű szerelmi kalandok, a léha társaság menthetetlenül romlásba visznek. A fogékony fiatal lélek az élet csábításainak nehezebben áll ellent; arra való tehát a tapasztalt előjáró éber szeme és szerető gondoskodása, hogy segítségére legyen annak, aki rászorul. Az elnézés, a helytelenül alkalmazott kimélet és a rosszul felfogott „jóakarat” éppen annak van legnagyobb kárára, aki-nek használni vél.

Fiatal csendőreink minden lépésére vigyázni kell. Szücs csendőrnek és szerencsétlen áldozatainak ravatalánál ezt a tanulságot merítsék ősparancsnokok és csendőrök egyaránt.

A kémekről.

Irta: SICULUS.

(Folytatás.)

A békebeli kémnek két fajtáját különböztetjük meg és pedig:

- a) Utazó (alkalmi) kémek.
- b) Letelepített kémek.

a) *Utazó kémek.* Ezek rendszerint hivatászerűleg foglalkoznak kémkedéssel. Feladatuk elvégzésére az ország területére jönnek és bizonyos idő múlva ismét visszamennek saját országukba. Ezek rendszerint olyan emberek, kik foglalkozásuknál fogva sokat utaznak (kereskedők, ügynökök, színészek, artisták stb.), ezek utazgatása ugyanis nem feltűnő és ezen színleges foglalkozásuk leple alatt teljesítenek kémiszolgálatot.

A hivatásos utazó kémek rendszerint álnéven, hamis igazolványokkal ellátva, mint kereskedők, utazók, ügynökök, házalók szoktak főleg a határmenti helyőrségekbe vetődni. Ha még megfelelő összeköttetések nincsenek, előszeretettel keresik fel azokat a helyeket, hol a honvéd- vagy csendőrség megfordul vagy ahol a határmenti lakosság összegyűlik. Ártatlannak látszó beszélgetéssel próbálják a gyanutlan embereket olyan dolgok elbeszélésére rábírni, mely őket érdekli. A kémek legtöbbje igen jól beszél magyarul, büszkén veri a mellét, hogy ő milyen jó hazafi és ezzel ámítja el a gyanutlan embereket, bizalmat kelteve magára. Először mindenféle közömbös dologról beszélget, majd lassan-lassan rátér a dologra, óvatossággal tudakolni kezdi a honvédség, csendőrség.

vámőrség és egyéb hatóságok elhelyezését, ezek létszámát, szolgálatát, fizetését, élelmezését és hasonló dolgokat.

Szívesen keresik fel a vendéglőket, kocsmákat, vagy olyan helyeket, ahol sok ember jön össze és ahol így ők is feltűnés nélkül hosszabb ideig tartózkodhatnak (vásárok, búcsúk, pályaudvarok stb.). Itt kihallgatják az emberek beszélgetését és ha őket érdeklő dolgokról van szó, belevegyülnek a beszélgetésbe. Szívesen kínálják meg kiválasztott emberüket egy kis füstöltnivalóval, fizetnek egypár üveg bort is, nagyon jól tudván, hogy a bor megoldja a nyelvet. Majd ha látják, hogy könnyűvérű legénykével van dolguk, merészebbek lesznek, ígérnek fűt-fát, főleg pénzt, ha ezt vagy azt a dolgot elárulja az illető nekik. Ha valaki azután hajlik a csábításra, egyenesen megbízzák katonai utasítások, parancsok, szolgálati könyvek megszerzésével, ha kell, lopás, ha kell, betörés árán is. Akit egyszer így behálózta, azt többé ki nem engedik karmaik közül. Mindig kevesebbet fizetnek neki, de mindig többet kívánnak tőle s ha a további kémkedést megtagadja, leleplezéssel fenyegetik meg. Az ilyen ember előbb-utóbb rajtaveszt, mert a korszó is csak addig jár a kútra, amíg nyaka szakad.

Az utazó kémek sok esetben keresik fel nálunk élő barátaikat, ismerőseiket és rokonaikat, kiktől sok mindent megtudhatnak anélkül, hogy ezek a szegény emberek sejtjenék is, hogy kémekkel van dolguk.

Hogy viszik az utazó kémek jelentéseiket? Utazó kémek arról, amit láttak és hallottak, ritkán

Kárpáti fenyőből...

*Kárpáti fenyőből legyen a koporsóm,
Felvidéki lányok szőjjék szemfedőmet!
Havasi rózsákból fonják koszorúmat,
Erdély küldjön fejfát néma őrizőmnek,
Néma őrizőmnek!*

*Buzatermő Bánát, Bácska drága földje
Boruljon rám . . . mikor sírom behantolják!
Hadd álmodjam szépet . . . virrasszon felettem
A hajdani boldog, szabad Magyarország,
Dicső Magyarország!*

Vályi Nagy Géza.

A rózsaszín álarc.

Irta: BARÉNYI FERENC.

(11. folytatás.)

„Jól van Simon. Eredj Isten segítségével.“

Szép szemének mosolygó bűvös tekintetével jutalmazta és buzdította Simont, azután éppen olyan megvesztegetően nézett a gépkocsi vezetőjére, akinek megadta a szükséges utasításokat. Meghagyta neki, hogy vigye Simont — amilyen sebesen csak lehet a magyar határra. Ott várja meg Simont, amíg gyalogszerrel megjárja Herkules fürdőt s aztán hozza le gyorsan ide ő hozzája.

Simon fürgén és büszkén ugrott az elegáns autóból, a soffőr tisztelettel emelintette meg a sapkát.

ját s aztán az autó hangos töfögéssel elrobogott a magyar határ felé.

Ardelean Valéria pár pillanatig a mindjobban távolodó autó után nézett és azután gyalog ment a szállására. — Némileg felvidította őt az a gondolat, hogy levele Simonnal már közeledik a magyar határhoz. — Onnan gyalog megy. — Gyorslábú gyerek Simon, hamar ott lesz. Vajon nem fogják el a határon? Nem kell Simont féltetni, ügyes gyerek. Nem először jár arra. Simont nem fogják meg. Elvégzi ő híven és pontosan. Reggelre már itt lesz és jelenteni fogja, hogy átadta a levelet.

Igy biztatgatta magát és csitította el aggodalmaskodó lelkét. Aztán csomagolt. — Idegesen tett-vett, fejtetlen volt, mint még soha életében. Este le sem vetkezett, csak úgy ruhástól dült le a díványra. Amint fáradtsággá csitult idegessége alább hagyott, elnyomta az álom.

Gyorsan pergő, szaggatott álmok képek vonultak fel előtte és a képek felindult lelkiállapotához simulak. — Előbb vad iramban s azután mind lassabban egymásután peregtek. Mint a forgó körhinta lassúdása alakítja csak ki a kusza körvonalakból a környezet képét, úgy lassan-lassan mind ölmosabb szárnyakkal repült az álma és szebbnél-szebb álmok képeket vetett eléje. Nagyon szép lett az álma. Olyan szép, amilyenre áhítozott. Az álmok képben úgy látta magát, ahogy kimegy a magyar határhoz és a címeres határkő peremére ülve vár kedvesére. Nem sokáig várt. Csakhamar jött Varsa Sándor. Nagyon szép volt. Nagy csomagot cipelt, mely tele volt katonai titkos iratokkal és csengő, fényes aranyakkal.

csinálnak feljegyzéseket, mert azok könnyen elárulhatnák őket, azért megbízójuknak mindent szóbelileg igyekeznek előadni. Ha néha mégis csinálnak feljegyzéseket, azokat titkos írással vagy mások által nem érthető jelekkel csinálják. Ilyen jelentések ártatlannak látszó csomagolópapírosra, üzleti levelekre vannak írva, ami nem kelt gyanút. Tisztának látszó papírlapok nem egyszer vegytintával vannak teleírva, ilyen esetekben egy kis kutatás után a tintásüveget is megtaláljuk, amely olyan, mintha orvosságosüveg volna.

Feljegyzéseikre használnak még ruhadarabokat, vászondarabokat ruhába bevarrva. Igen sokszor szerepel a kettősfalú utazótáska vagy láda.

Kémjelentések elrejtésére is ezer és ezer mód van, akár a csempészárú elrejtésére.

Berendezhető ilyen jelentések elrejtésére óra, gyűrű, cigarettatárca, töltőtoll, zsebkész és egyéb utazási szükségleti tárgyak, éppen úgy, mint ruhanemű, cipő, kalap stb. Visznek jelentéseket csomagok ártatlan tartalma közé elrejtve, kalácsba vagy cipőbe belesütve stb., úgy hogy még az igen gyakorlott vizsgáló is csak igen alapos és hosszadalmas kutatás után tud ráakadni.

b) *Letelepedett kémek.* Ezek lehetnek hivatásos kémek, akik különféle ürügyek alatt az ország valamelyik részén hosszabb időre letelepednek, vagy állandóan köztünk lakó és ellenünk dolgozó emberek. Utóbbiak főleg a határmenti idegenajkú és a szomszéd államokkal rokonszenvező lakosság között találhatók. A letelepedett kémeknek alkalmuk van mindent megfigyelni, ami körülöttük történik, továbbá ismeretségeik és összeköttetések

révén módjukban van a legfontosabb és legtitkosabb dolgokat is megtudni.

A letelepedett kémek mindenhol befurakodnak. Feltaláljuk őket minden csapattestnél, katonai irodákban, hazafias egyesületekben, ahová megfelelő összeköttetések révén iparkodnak bejutni. Nem ritkán, mint munkások vagy tisztviselők híd- és vasútépítkezéseknél, gyárakba vagy katonai táborokba vétetik fel magukat, ott aztán tapasztalataikat, akár megfigyelés, akár más úton jutott hozzájuk, feljegyzik és gyűjtik, hogy alkalmadtán továbbíthassák.

Ha a letelepedett kém már kellő helyi ismeretekkel rendelkezik, gyakran szerez magának közvetlen környezetéből segítőtársakat, kiket besugóknak nevezünk. Ezek a letelepedett kém utasításai szerint járnak el. Az ilyen besugók — sajnos — igen sok esetben elvetemedett, léha, munkakerülő honfitársainkból kerülnek ki, kik könnyűszerrel akarnak jól élni.

Miről lehet a letelepedett kémek és besugók felismerni? Bár nagyon nehéz őket leleplezni, mert igen óvatosak, ritkán beszélnek vagy érdeklődnek, csak megfigyelnek és kihallgatnak mindent, mégis van sebezhető oldaluk.

Leginkább gyanusakká válnak az által, hogy vannak titkos, senki előtt sem ismeretes útjaik, többet költenek, mint amennyit a többi hasonló alkalmazott költhet, olyan dolgok után érdeklődnek, melyhez foglalkozásuknál fogva semmi közük, olyan emberekkel érintkeznek, kik katonai viszonyokról jól vannak tájékozva, avagy egyenesen titkok birtokában vannak, vagy ezeket meg tudják

Megcsókolták egymást és hamar beszálltak a készenálló autóba. Nem szóltak egy szót sem, csak fogták egymás kezét és szerelmes tekintetük boldogan olvadt egymásba. Óriási sebességgel elrobogtak Románia felé...

Erős kopogtatás verte fel álmából. — Simon volt. Jelentette, hogy átadta a levelet Varsa Sándornak. — Ardeleán Valéria nagyon megörvendett ennek a hírnök és Simont jól megborralva azt kérdezte tőle.

„Nem üzent valamit?”

„Nem üzent.”

„Nem?” Kérdé csalódottan Valéria.

„Nem vártam meg, hogy szóljon. Tüstént visszafordultam.”

„Nézd meg, itt van-e a soffőr? Szólj neki, legyen készen. Azonnal indulunk. Vidd le ezeket a podgyászokat és tedd az autóba.”

Simon a podgyászokkal szolgálatkészen előrefutott. Valéria hamar felöltözött és kezében egy irattáskával lement az autóhoz. A soffőrnek azt mondta, hogy hajtson a magyar határra, — a Domogledre megy.

Bár fokozott sebességgel száguldott az autó, mégis Ardeleán Valéria vágyakozó lelkének nem volt elég gyors. Az ő előreszáguló gondolatai a rohanó autót már régen megelőzték és ábrándozva előreszálltak a magyar határhoz, hogy elébe menjenek az epedve várt Varsa Sándor elé. Az út folyton rosszabb, a kapaszkodó mind meredekebb lett és az autó már nehezen ment, míg egyszerre egészen meg-

állt. Nem tudott tovább menni. A soffőr mentegetőzött.

„Olyan erős a lejtő és olyan rossz az út, hogy itt már nem lehet géppel tovább menni. De nincs már messze a magyar határ.”

„Jó, akkor gyalog megyek. Itt várjon meg.” Rendelkezett Ardeleán Valéria és kiszállt. Mindent az autóban hagyott, csak az irattáskát tartotta magánál és gyalog folytatta útját. — Belső tűz hajtotta, a szerelem forró vágya vitte előre, könnyen mászta a hegyet és csakhamar boldogan pillantotta meg a címeres határkövet.

Elfogódottan lépett át a határon. — Csend volt. — Senki körülötte. Szorongó szívvel támaszkodott a címeres határköhöz, hogy kissé pihenjen. — Lenézett a gyönyörű völgybe és arra fordította tekintetét, amerről a kedvesét várta.

Leült. — Felállt. Majd leült megint. A percekből órák lettek. Az órák is multak és még semmi nesz. — Ha most sem jönne — gondolta és mélyen elszomorodott. Idegesen fel alá járt és szerelmes vágyakozással gondol Varsa Sándorra. Ha most sem jönne, úgy nemesak szerelmes szívében ütne gyógyíthatatlan sebet, de asszonyi hiúságát is vérig sértené.

Egyszerre valami megmagyarázhatatlan érzéstől indítva lassan megindult Herkules fürdő felé. — Mintha erős delejes érzés hatalma vonzaná, ment fokozatosan megeléknélő léptekkel azon irányba, ahonnan szerelmesének jönnie kell. — Előbb még halvány arca kipirult, szíve hevesebben vert és hirtelen úgy érezte, hogy már jön, akit úgy vár, hogy már közeledik az ő hű szerelmese. És tényleg abban

szerezni. Szívesen túlórának a hivatalban, hogy minél több időt tölthessenek egyedül a hivatalos helyiségben és ilyenformán az ott őrzött titkos iratokat vagy terveket megszerezzék.

Leleplezésük természetesen csak hosszabb megfigyelés után lehetséges.

Hogyan küldik a letelepedett kémek jelentéseiket? A beszerzett adatokat rendszerint gondosan összegyűjtik s jelentéseiket bizonyos időközökben a náluk jelentkező futárokkal — utazó kémekkel — továbbítják vagy maguk viszik el. Ilyen utazásokat nagy titokban tesznek meg, vagy valamely ürügyet találnak ki, amellyel sürgős elutazásukat indokolják.

Kémjelentéseiket vagy feljegyzéseiket mindig titkos írással vagy mások által nem érthető módon készítik. Például üzleti levelek, megrendelések, ajánlatok formájában, melyekben azonban a szavak értelme egészen más, mint amit a hozzá nem értő ember kiolvas belőlük. Feljegyzéseikre úgynevezett vegytintát használnak, mely a papíron nem látszik, csak ha azt valami vegyszerrel megdörzsöljük, felmelegítjük stb., válik láthatóvá az írás.

A letelepedett kémek segítőitársai a besúgók. Ezekkel csaknem kizárólag szóbelileg érintkeznek előre megbeszélt helyen és időben.

Mit kell ezek után tennünk, hogy a kém reánk nézve igen veszedelmes munkáját megakadályozzuk vagy legalább is megnehezítsük?

Minden állam védekezik a kémek ellen és őket erre hivatott hatóságok által üldözteti. A kémek elleni védekezésben azonban nem szabad mindent a hatóságokra bízunk, hanem kíváncsi, sőt szent

a pillanatban lépett ki az erdőből másodmagával Varsa Sándor.

Valéria boldogan felsikoltott és ujjongó örömmel tárta ki karjait. Szinte kacagott a boldogságtól, amint kedvese becéző nevét káltotta. — De Varsa Sándor nem szólt semmit, csak jött előre és halálos komolyság ült az arcán.

Ardeleán Valéria piros arca hirtelen hamusürré fakult. Szörnyű gondolat borzasztotta meg az agyát. Varsa Sándor nem egyedül jött, másodmagával. Nem úgy jött, mint a légyottra hívott szerelmes vőlegény, hanem mint a bosszuló igazság, mint a földi büntető bíró. Egyszerre mindent megértett. Nem Varsa Sándor jön itt feléje, hanem két kakastollas, szuronyos csendőr. Az osztó igazsággal uralgó magyar törvény szigorú őrei. El akarják fogni, hogy elvegyék tőle a titkos iratokat. Dermedt agyában hirtelen gerjedt fel fiatal testének, lelkének hatalmas életösztöne. Gyors elhatározással hamar megfordult és futott vissza a határ felé. Minden gondolata most már csak a menekülésé. Nem lát mást, csak a címeres határkövet, melyet minél előbb el kell érnie, különben el van veszve. — Hall valamit. Kiáltanak rá. Azt kiáltják, hogy álljon meg. De mintha álmodna, csak úgy hallja. Nem áll meg, sőt még jobban igyekszik a címeres határkö felé, melytől már csak egy ugrásnyira van. Egyszerre a tarkóján erős ütést érzett és arca bukott. — Vérző fejjel terült el a zöldbársonyos gypeszönyegen.

Varsa Sándor a válláról gépiesen emelte le célbavett fegyverét és könnyes szemmel nézett a lövés irányában összeesett Valériára. Szívét éles fáj-

kötelessége minden hazafinak, hogy a hatóságok munkáját megkönnyítse és azok kezére járjon. Ezt kéri a közérdek, kívánja a haza, követeli a becsület.

Sajnos, mindnyájan tudjuk, mit jelent egy vesztett háború, érezzük saját bőrünkön, tegyük tehát meg mindent saját érdekünkben, hogy édes hazánk mielőbbi talpraállását elősegítsük.

Ismerve a kémek működését s veszedelmes voltát, egy kis jóakarattal nem is lesz ez olyan nehezen megoldható feladat.

Ne fecsegjünk! Ez legyen mindig szemünk előtt. Ha ezt betartjuk, ezzel már felerészben megakadályoztuk a kémek munkáját. Ne legyünk közlékenyek különösen idegenekkel szemben, mert sohasem tudhatjuk, hogy kivel kerültünk össze. Főleg katonai dolgokról ne beszéljünk, ahol ezt idegenek is meghallhatják. Ha másokat hallunk elég megdögtalanul idegenek előtt katonai dolgokról beszélni, tereljük a beszélgetést másra vagy egyszerűen intsük le őket. Ránk bízott titkot ne adjunk tovább még családtagjainknak vagy legjobb barátunknak sem, mert minden titok csak addig titok, amíg csak az tudja, akire rábízták. Természetesen, hogy még az egész lényegtelennek látszó katonai tárgyú beszélgetéseket is kerülnünk kell, mert látszólag jelentéktelen dolgokból fontos következtetéseket lehet levonni.

Mi nehezíti meg a kémek működését? Állandóan arra gondoljunk, hogy milyen nehezen boldogul a kém, ha kérdéseire egyáltalán nem kap választ vagy ha csak kitérő választ kap. Milyen dühös, ha hiába ólálkodik a laktanyák előtt, pályá-

dalom marcangolta, amint saját fegyverétől elesni látta azt, aki az egyetlen volt a világon, akit szeretett. Odafutott Valériához és reszkető kezekkel kapta fel földreborult véres fejét. A haláltosztó golyó nyakszirten találta és azonnal kioltotta életét. Holló fekete hajába kígyózó vérpatak font piros rózsakoszorút. Gyönyörű kék szeméből kilobbant a lélek lángja és üveges, merev tekintettel meredt kedvesére, mintha vádolva kérdőre vonná, „Miért tetted ezt velem?” — Varsa Sándor szeme megtelt könnyel és sírva felelte vissza, „Mit tettél te én velem?” Nem tudott többé nézni abba az üvegesre meredő rejtelmes kék szembe. — Valéria fejét gyengéden leengedve visszafektette a pázsitra.

Azután imára kulcsolt kezekkel letérdelt a halott mellé és engesztelődően imádkozott a halott lelkiüdvéért.

Amikor imáját befejezte és felemelkedett, úgy érezte, mintha éveket öregedett volna. Szeméből kiszáradt a könny, a szíve hideg lett és oly nehéz megkemény mint a kő.

Búcsúzásul még egyszer a halott arcára pillantott, aztán idegesen kapott az irattáskához és kivette a halott hideg márvány kezéből. Kinyitotta a táskát és belenézett. Tele volt katonai térképekkel, vázlatokkal és titkos iratokkal. Megkönnyebbülten fellélezett. — Hála Isten, még nem volt késő, idejében találta meg az elorzott titkos iratokat. — Ez a tudat megnyugtatta a felzaklatott lelkét és enyhítő gondolat melegeivel áradt megkövesedett szívébe, hogy bár feláldozta szerelmét, de árulástól mentette meg — a Hazát.

(Vége.)

udvarokon, hiába tartózkodik katonai épületekben és irodákban, hiába fülel, sehol sem állanak vele szóba, katonai dolgokról nem hall, felírásokat nem lát, a falakon nincsenek mindenféle katonai dolgokat tartalmazó táblázatok és minden titkos írat, utasítás stb. állandóan olyan biztos zár alatt van, mintha a hétfejű sárkány őrizné.

Bár nem mindenki kém, aki katonai dolgok iránt érdeklődik, mégse adjunk felvilágosítást senkinek sem mindaddig, míg az illető kellőképpen nem igazolta magát s ha ezt nem tenné, inkább rázzuk őt le egy udvarias „nem tudom“-mal a nyakunkról, semhogy a legcsekélyebb katonai dolgot is kitálaljunk neki. Különösen nem szabad ismeretlen emberekkel barátkozni és bizalmaskodni. Akit sohasem láttunk s velünk szemben mégis feltűnően barátságos és közlékeny, azzal szemben mindig óvatosnak kell lenni.

Mit kell minden magyar embernek tennie, ha gyanusnak talál valakit?

Annak a megállapítását, hogy valaki kém-e vagy nem, bízva mindig az erre hivatott hatóságra.

Ha valaki egyelőre ismeretlen egyént talál kémgyanusnak, vigyázzon a saját nyelvére és a kémgyanus egyén minden szavára. Ne kérdezzen tőle sokat, mert az úgy sem mond igazat, inkább jegyezze meg magának az illető pontos személyleírását, figyelje meg minden mozdulatát, de semmiesetre se árulja el, hogy kémeket sejt benne. Tartsa fenn vele az érintkezést lehetőleg mindaddig, míg alkalmat nyílik arra, hogy egy katonai őrség, csendőr, rendőr stb. vagy előjárója figyelmét az illetőre feltűnés nélkül felhívja. Ilyenkor közölje mindazt, ami a gyanúra okot szolgáltatott.

Ha valaki ellen azonban olyan bizonyítékok vannak, vagy ha olyan félre nem magyarázható dolgokat lehet észlelni, amelyek után már nem férhet hozzá kétség, hogy az illető kém és ártalmatlanná tételére más alkalom nincs, akkor iparkodjék őt minden körülmények között a legközelebbi csendőrség vagy rendőrség kezére adni. Ilyen esetek lehetnek, ha valaki kémjelentést, kémkedés céljából felvett fényképet lát az illetőnél, vagy ha rajtakapja, hogy titkos katonai parancsokat, utasításokat, szolgálati könyveket vagy terveket akar ellopni, illetve ilyen ellopott dolgokat rendeltetési helyére akar juttatni stb.

*Az Országos csendőrségi lovasverseny:
Horthy Miklósné Öfömlőssága a versenyen.*

Országos csendőrségi lovasverseny: A közönség egy része.

Ha valaki ismerős egyénben sejt kémeket és erre már esetleg bizonyítékai is vannak, habozás nélkül tegyen jelentést közvetlen előljárójának (tisztnak, hivatali főnöknek) vagy a legközelebbi hatóságnak (csendőrségnek) és közölje velük a gyanuokat, illetve adja át a kezében levő bizonyítékokat.

Ne akarjon ily esetben mindenki önállóan nyomozni, az illető után leselkedni stb., mert a hozzá nem értő emberek által eszközölt nyomozás többet árthat az ügynek, mint amennyit használ.

Igen fontos, hogy sem a feljelentés előtt, sem utána ne említsük gyanunkat senkinek, mert ez igen könnyen a kémgyanus füléhez juthat s alkalma lesz vagy megszökni vagy az ellene felhasználható bizonyítékokat megsemmisíteni.

Hasonlóképpen járjon el mindenki akkor is, ha a mások elbeszéléséből értesül arról, hogy ez vagy az kémgyanus, de minden esetben jelentse be azt is, hogy kitől hallotta a gyanuokat.

Mit tegyen a csendőr, ha valakit kémgyanusnak talál? Ha az illetőt ismeri és ha a késelelem nem jár veszéllyel (pl. az illető megszökésétől nem kell tartani), akkor gyanuját jelentse őrsparancsnokának, aki azután az előírt jelentést megteszi és a gyanúsított állandó megfigyelése iránt intézkedik. Kémgyanus egyén ellen a csendőrnek saját kezdeményezéséből önállóan nyomozni nem szabad.

Ha ismeretlen egyént lehet kémkedéssel alaposan gyanúsítani, az illetőt a csendőr vonja igazolásra és személyazonosságát különös gonddal állapítsa meg. Vigyázni kell, mert az okmányok, igazolványok a legtöbbször hamisak. A személyazonosság megállapítása alatt fokozottan ügyelni kell arra, hogy a gyanúsított magától semmit el ne dobasson. Ezután nagyon részletes és alapos, a kiesi-nyességig menő személymotaózást kell tartani, azt azonban az illetővel nem szabad közölni, hogy kémkedéssel van gyanúsítva. A gyanúsítottat mindig el kell fogni, ha a kémkedés nyilvánvaló és ha szökésétől tartani kell, egyébként az illetékes szerv táviratilag (távbeszélőn) kikérendő utasítása, illetve a különös rendelkezések szerint kell eljárni.

Ha ezeket szigorúan szem előtt tartjuk, a kémek nálunk nagyon nehezen fognak boldogulni. Csak egynéhányat sikerüljön megérdemelt sorsára juttatni, hamarosan a többinek is elmegy majd a kedve ettől a gyalázatos mesterségtől.

A csendőrség fegyverhasználati joga

Írta: GERGELY ENDRE ny. százados.

IV.

A m. kir. csendőrség Szolgálati Utasításának tervezete.

Mióta a magy. kir. csendőrség fennáll, utasításai, amelyek szerint szolgálatát ellátja, lényegileg nem változtak. Bővítettek és módosítottak ugyan, de különben felépítésük és szövegük ugyanaz maradt. Különösen nem változott a fegyverhasználatról rendelkező §, csak a magyarázatokat és kiegészítő rendelkezéseket magukban foglaló bővítések azok, amelyek az Utasítás újabb alakját a régebbitől megkülönböztetik.

A „Szolgálati Utasítás a magyar királyi csendőrség számára (Tervezet)” lényegileg szintén az eddigi utasításokon alapszik ugyan, de ezektől felépítésében lényegesen, tartalmában pedig részben eltér, amennyiben egyrészt új dolgokat is tartalmaz, másrészt az eddigi rendelkezéseket részben megváltoztatja. A fegyverhasználati szabályokat teljesen új szövegezésben adja, még pedig úgy az egyes fegyverhasználati esetek felsorolásánál, mint azok terjedelmes magyarázatánál. Előrebocsátva is meg kell jegyezni, hogy a magyarázatot magában foglaló §-ban nem csak a fegyverhasználattal összefüggő valamennyi fogalomnak talán túlságosan részletes és sokszor fölösleges „magyarázata” foglaltatik, hanem egész sor tételes rendelkezést is tartalmaz ez a §. Ez pedig nem az a módszer, amelyet meg kell kívánnunk a fegyverhasználati jog félreértést és zavart kizáró megállapítása tekintetében.

A fegyverhasználati esetek felsorolását a Tervezet 38. §-a tartalmazza. Nézzük meg rendelkezéseit közelebbről.

Mindjárt a bevezető mondat újítást tartalmaz a szövegezésben, amennyiben nem a jogosultságot, hanem a *kötelezettséget* állapítja meg a fegyverhasználatra. Mivel a Kt. btkv. 231. §-a szerint a fegyverhasználati joggal való nem élés az őrszolgálati köteleességsértést megállapítja, kétséget nem szenved, hogy a fegyverhasználat adott esetben nemcsak joga, hanem kötelezése is a csendőrnek. Az egyszerűséget és világosságot szolgálja tehát a Tervezet, mikor, — nagyon helyesen, — a csendőrnek a fegyverhasználati kötelezettségét kimondja. Jó a *kötelezettségből* kiindulni azért is, mert ennek szem előtt tartásával könnyebb egységes, szabatos és jól végrehajtható fegyverhasználati szabályzatot megalkotni, mint a sok habozó magyarázgatásra okul szolgálható *jogosultságból* kiindulva.

Csak hogy éppen ebből a szempontból nem következtet a Tervezet. A magyarázatot magában foglaló 39. §-ban azt mondja a Tervezet, hogy a csendőr fegyvert használni akkor köteles, ha a fegyverhasználatnak a 38. §-ban előírt és a 39. §-ban részletezett összes előfeltételei fennforognak. Ez így egészen jól hangzik, de nézzünk egy esetet. Ha valaki azon célból, hogy a csendőr valamely fontos és halaszthatatlan szolgálati ténykedését megakadályozza, a csendőrnek ellentáll, annak dacára, hogy az őt fegyverhasználattal megfenyegette, akkor, — ha az ellentállás másrészt mint fegyverhasználat meg nem törhető, azaz az ellentállást mások segítségével, vagy az ellenszegülő elfogásával és megbilincselésével vagy kényszereszközök alkalmazásával, azaz az illetőnek erőszakos kézrátétel útján való megfogása, az ellentállás abbahagyására való kényszerítése által idejekorán és a szolgálati cél elérésének veszélyeztetése nélkül megszüntetni nem lehet, — mondom, akkor a csendőr az illető ellen fegyvert használni . . . . . *köteles*. Nem hiszem, hogy sokan legyenek olyanok, akik az ilyen útvesztőben jól el tudnak igazodni, pedig két veszélyes szírt között mozog a csendőr, mert, ha nem vigyáz elég jól, akkor jogtalan lehet a fegyverhasználat, ha meg igen vigyáz, akkor esetleg őrszolgálati köteleességsértést követhet el. Hiszen ha a felsorolt körülményeket, amelyeket a Tervezet egymással összefüggő különböző helyeiről szószerint írtam ki, jól megismerjük, akkor az a helyzet, hogy a csendőrnek, miután már megfenyegette a fegyver-

használattal, az ellentállót előbb karjai erejével kell lebírnia, és csak akkor, ha ez nem lehetséges, használhatja, illetve köteles használni a fegyvert. Az így megszerkesztett szabályzat megnehezíti a fegyverhasználati jog helyes alkalmazását, amit pedig semmiesetre sem akar a Tervezet.

Ki kell itt térnem a *kényszerítő eszközök* alkalmazására, amiről a Tervezet 37. §-a szól. Ezen a kifejezésen ez a §, az „erőszakos kézrátétel” érti, ami megfogásban, eltávolításban, valaminek cselekvésére vagy abbahagyására való kényszerítésben, illetve erőszakos eltávolításban nyilvánulhat meg, aminek azonban nem szabad dulakodással fajulnia. Ide tartozik még a fegyvertusának és a kard markolatának ütésre vagy lökésre való használata, még pedig harmadik személy életének, testi épségének vagy vagyoniának azonnali megmentésére, továbbá verekedők szétválasztása céljából. Ha a menni vonakodó fogoly elszállítására szállítóeszköz vagy idegen egyének nem állnak rendelkezésre, akkor a csendőr a foglyot karjainál fogva kényszerítheti a továbbmenésre.

Ennek a §-nak a tartalma legnagyobb részben olyan újonság, aminek értékelésében a vélemények eltérők lesznek. A magam részéről kénytelen vagyok ennek az újításnak határozottan ellentmondani. Először is azért, mert az említett „kényszerítő eszközök” alkalmazására a csendőrség felszerelésénél és fegyverzeténél fogva nem alkalmas. A városokban működni hivatott rendőrségek a csendőrségétől különböző szolgálati körülményeik következtében az ilyen eszközöket rendszeresen alkalmazzák. Pedig már azoknak a rendőrségeknek a fegyverzete is, amelyek hosszú kardokat hordanak, ilyen szempontból nem igen felel meg. Annál kevésbbé lehet a szuronyos karabéllyal ellátott csendőrtől elvárni, hogy a megragadásnál azt az ügyességet ki tudja fejteni, ami ehhez szükséges. A fegyvere ebben mindenestre akadályozni fogja. Nagyon nehéz a dulakodást is elkerülni, ha már a csendőr az illetőt megragadta, hiszen az nála sokkal erősebb is lehet, és szabad mozgásában nincs fegyverzet által korlátozva. Igen könnyen kölcsönös ütlegetésekre is sor kerülhet, pedig ez minden esetben súlyos dolog. Ha az illető a csendőrt megüti vagy megrúgja, beáll a csendőr erőszakos megsértése, ami fegyverhasználatot von maga után; így azután éppen az az eljárás, amelynek tulajdonképpeni célja a fegyverhasználat elkerülése volna, lenne oka egy oly fegyverhasználatnak, amely különben erőlyes fellépés által elkerülhető lett volna. Persze ehhez az is kell, hogy az illető kénytelen legyen biztosan számolni azzal, hogy ellene fegyver fog alkalmaztatni, és ne számíthasson arra, hogy fegyverhasználatra úgysem kerül a sor, mert majd birkózni fog vele a csendőr. Azt hiszem, hogy az ilyen „kényszerítő eszközök” alkalmazása sok, kevésbé épületes látványra nyújtana alkalmat, nem is szólva arról, hogy a csak egyedül önmagára utalt járőr ilyen, — esetleg provokált, — huzakodással teljesen harcképtelenné is válhat hirtelen fellépő más támadókkal szemben.

A másik ok, amely miatt nem tudok ezzel a §-sal egyetérteni, éppen az, hogy a leírt kényszerítő eszközök legalább is részben a fegyverhasználatot volnának hivatva pótolni. Már érintettem ennek következményét. A fegyverhasználati jog nem arra való, hogy a csendőr nyakra-főre vágja és löje az állam polgárait, hanem arra, hogy az általa képviselt tekintélyt szükség esetén fegyverei élével is fenntartsa. A fegyverhasználati jog ideális célja, amelyre törekedni kell nem a fegyver tulajdonképpeni alkalmazása, hanem annak a biztos tudatnak a lakosságba való belenevelése, hogy a csendőrt megtámadni vagy vele szembehelezkedni nem lehet anélkül, hogy az illető halálos veszedelemnek ne tenné ki magát. Bár ez az ideális cél teljesen sohasem lesz elérhető, azt megközelíteni lehet. Minden hosszabb ideig szolgáló csendőr tapasztal olyan eseteket, melyekben jó fegyverhasználat alaposan megjavítja a közbiztonságot és a törvénytiszteletet. Mikor még ritkábbak voltak az őrök, gyakrabban előfordult, hogy egyes garázda faluk őr nélkül voltak és csak a portyázó járőrök által érintettek, nem éppen sűrűn. Mikor azután ilyen faluban őr állítottatott fel és ennek kö-

vetkeztében a lakosság és a csendőrség közötti érintkezés sokkal sűrűbb lett, ennek rendszerint több fegyverhasználat lett a következménye az új őrs fennállásának első hónapjaiban. De azután békesség volt évekig!

De ha a lakoságnak a biztosan várható fegyverhasználatból való indokolt félelmét megtingatjuk azzal, hogy hivatalos „kényszerítő eszközöket” és nem hivatalos hasonlókat alkalmazunk, akkor egyrészt csak a fegyverhasználati esetek száma fog szaporodni, másrészt pedig nem fogjuk elősegíteni annak a törvényt és rendet tisztelő állapotnak a kifejlődését, amely egyedül teszi lehetővé, hogy sok száz, sőt ezernyi lakosság közé napokra kieresztett két száz csendőr eredményes munkát végezhesen.

Ezért tilos éppen a csendőrnek az eddigi szabályok szerint bárkihez egy újjal is hozzányulnia, és ezért tartom én fontosnak annak a jellegzetesen csendőrségi elvnek az érintetlen fenntartását, hogy a csendőrnek, ha annak szüksége beáll, csak fegyvere élével szabad valakit érintenie.

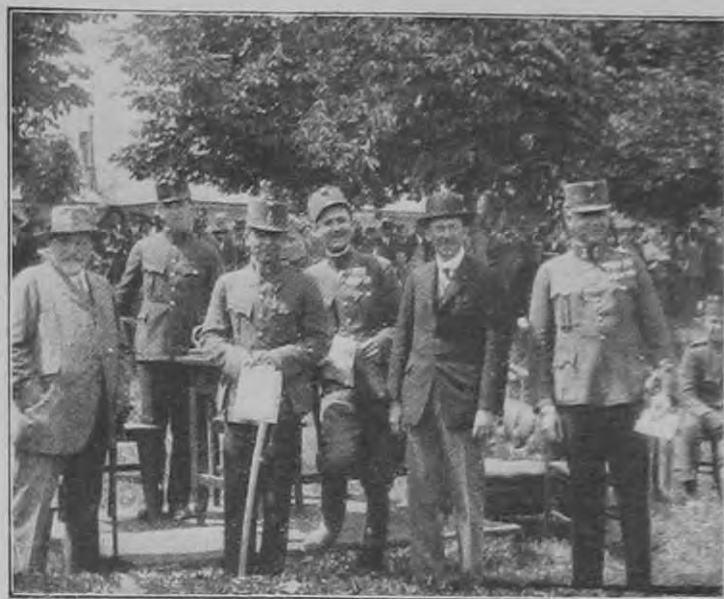
Ezen kényszerű, de talán nem felesleges kitérés után lássuk a Tervezet 38. §-ának fegyverhasználati eseteit egyenként, mindig figyelemmel a 39. §-ban foglalt magyarázatokra is.

Az 1. pont esete megegyezik a Szerv. Ut. 12. §-ának 1. pontjával. Lehetett volna ezt a pontot az eddigi szövegnél szabatosabban is megfogalmazni, de abból a szempontból, hogy lehetőleg ragaszkodjunk a régi, hagyományos szöveghez, változatlan fenntartását helyesnek tartom. A pont magyarázata, jóllehet az eddigi magyarázat nyomán halad, ennél sokkal világosabb és szabatosabb. Csak elvi szempontból jegyzem meg, hogy helyesebbnek kell tartanunk olyan szabályzatot, amely szabatos szövegben általánosságban rendelkezik, mint az olyant, amely esetek példaszerű felsorolásával akarja a jobb megértést szolgálni. Az általános szabály minden esetre jó, míg a részletezettnél előfordulhat, hogy a felsorolt 12 eset helyett éppen a 13-ik fordul elő.

A támadással való veszélyes fenyegetés magyarázatánál a régi szöveg nyomán két hiba csúszott be, amelyekről a jelenlegi Utasítás tárgyalásánál már szóltam. Az egyik az a példa, hogy a támadó a csendőr „fegyverét, ruházatát vagy felszerelését megragadja”: ez szerintem már nem támadással való veszélyes fenyegetés, hanem befejezett erőszakos megsértés. A másik pedig az a kifejezés, hogy a támadó a csendőrt „fegyverrel célbaveszi”: ezt azért nem tartom szerencsésnek, mert a csendőrben azt a hitet keltheti, hogy a löfegyveres támadó őt csak akkor fenyegeti támadással veszélyesen, ha már célbavette.

A 2. pont egészen új. A jogos védelem esetét tartalmazza, de csak mással, nem a csendőrrel kapcsolatban és azzal, a kbtkv.-tól eltérő mimósítással, hogy a veszélyeztetés „nagy mérvű” legyen.

Ennek a pontnak a felvételét a fegyverhasználati esetek közé elhibáztam tartom. Először azért, mert a jogos védelem büntetőjogi fogalom, beszámítható-

Országos csendőrségi lovasverseny: A jury.

ságot kizáró ok, a fegyverhasználati jog alapja pedig az állam kényszerítő joga. Másodszor azért, mert a csendőrt olyan bűncselekmény elkövetésére, amely csak a beszámíthatóság hiányának megállapítása (azaz a jogos védelem fennforgása) esetén nem büntetetik, kötelezni nem lehet. Harmadszor azért, mert alkalmas arra, hogy a csendőrben azt a hiedelmet keltse, hogy saját személyével kapcsolatban a jogos védelemre kevesebb joga van, mint más személyével kapcsolatban. Igaz, hogy a magyarázatban megvan mondva, hogy a csendőrt a saját érdekében is megilleti a jogos védelem joga, csak hogy hozzá van téve, hogy ebben az esetben a fegyver használata nem mint csendőrségi fegyverhasználat bíraltatik el, míg, ha az más érdekében történt, akkor igen. Ez a kat. btkv. 3. §-ával ellentétes, és nem vonható kétségbe, hogy ez a törvény erősebb a Cs. Utasításnál. Erre a pontra szükség nincsen, a jogos védelemmel szemben az a helyes álláspont, amint azt a Szolg. Ut. 66. §-a tárgyalja.

A 3. pont megfelel a 12. §. 2. pontjának, de némi változtatással. Ennek a pontnak az elkészítendő új Utasításba való felvétele nem feltétlenül szükséges, de, ha már megtartjuk, akkor tartuk meg eredetileg. Mert a gonosztevő elől a „tettenért” jelző elhagyása semmivel sincs indokolva. A „magát önként meg nem adja” kifejezés pótlása a „fegyverét le nem teszi” kifejezéssel, nem szerencsés. Az előbbi többet mond. A fegyver lehet rejtve is, és ekkor inkább azt vezényelem, hogy: „kezeket fel!”, mint azt, hogy: „fegyvert letenni!”, mint a magyarázat kívánja. Hiszen miközben mondjuk, a pisztolyát a zsebéből kivesszi, löhet is. És ha le is tette a fegyvert, ezzel még nem adta meg magát. A magyarázat szerint „le nem teszi” a fegyvert az, aki azt a földre le nem fekteti és szükség esetén attól a csendőr által kívánt távolságra el nem távolodik. Tehát, ha letette a fegyvert a földre, de nem megy el onnan a csendőr felszólítására, akkor a csendőrnek fegyvert kellene vele szemben használnia, jóllehet az illető ekkor már szószerint nincs felfegyverkezve.

Ennek a pontnak az esetében a Tervezet szerint löfegyvert csak akkor szabad használni, ha a lövés által ártatlan egyének élete közvetlenül veszélyeztetve nincsen.

A 4. pont a 12. §. 3. pontjának a megfelelője, de más szövegezésben és változtatásokkal. Az ellentállás célja mindkét helyen a csendőr szolgálatának a megakadályozása; csak hogy a Tervezet hozzáteszi, hogy a szolgálat fontos és halaszthatatlan legyen. A magyarázat szerint „fontos” az a szolgálati ténykedés, amelynek elmulasztásából a közbiztonságra nagy hátrány, vagy valakire súlyos jogsérelem háramlana. Ezt az indokolást nem tudom helyeselni, mert megelégedezik arról, hogy a fegyverhasználat alapja az állam kényszerítő joga, és az ezt gyakorló csendőrség tekintélye. A csendőrnek minden jó oka megvan arra, hogy azt a szolgálati ténykedését, amelynek

Országos csendőrségi lovasverseny: A közönség egy része.

meghírsítése valakinek annyira érdekében áll, hogy azért megkövetelje az ellentállást, feltétlenül fontosnak és halaszthatatlannak tekintse. Hiszen abban a pillanatban azt sem tudhatja, hogy az ellentállás igazi oka mi. De ezt nem tekintve is, lehetetlennek tartom azt, hogy a csendőrség valamely megkezdett vagy szándékolt szolgálati ténykedésétől elálljon, bár azt nem fontosnak és elhalaszthatónak lehetne is minősíteni, csak azért, mert azt valaki jónak látta ellentállással megakadályozni.

A „fettleges ellenszegülés” helyett az egyszerű „ellentállás” kifejezést az előző cikkeimben foglaltak alapján helyesnek kell tartanom, és ugyanez nem lehet kifogásolni azt sem, hogy a tervezet megtoldja a régi pont tartalmát azzal az új feltétellel, hogy az ellentállás másként, mint fegyverhasználattal ne legyen legyőzhető. Azaz, egészen helyes volna, ha a francia szabályzat mintájára annyit mondana a Tervezet, hogy az ellenállás olyan legyen, hogy csak fegyverrel legyen megtörhető. Csakhogy ott van a „másként”. Ez önmagában még nem jelentene semmit, de a hozzá fűzött magyarázat többek között a „másként” fogalma alá sorolja a „kényszereszközök alkalmazását” is. Erről fent már bővebben szóltam. A „kényszerítő eszközök” alkalmazásáról szóló 37. §-a a Tervezetnek azt is mondja, hogy, ha olyan ellenállásra talál a csendőr, amelynek leküzdésére a fegyverhasználat még nem lenne indokolt, (tehát ha a csendőr szolgálata nem fontos és nem halaszthatatlan), akkor a kényszerítő eszközöket alkalmazza. Ha pedig a szolgálata fontos és halaszthatatlan, akkor is ezeket az eszközöket kell a „másként” értelmében alkalmaznia, ha lehet. És mindez a sok nehézség akkor, mikor tulajdonképpen a fegyverhasználat köteleességéről van szó. Ennek a pontnak az esetében sem szabad löfegyvert használni, ha ártatlan egyének élete veszélyeztetve van.

Az 5. pont megfelel a 12. §. 4. pontjának, sokkal rövidebb fogalmazásban, de lényegileg ugyanazon tartalommal. Ártatlan egyének veszélyeztetése esetén löni ennek a pontnak az esetében sem szabad.

A 6. pont egészen új szövege a következő:

„Ha valamely néptömeg, melynek feloszlátása az illetékes hatósági személy által elrendeltetett vagy a közbiztonság helyreállítása, illetve megóvása szempontjából szükségesnek látszik, a szétszórásra való felhívás, illetve fegyverhasználattal való fenyegetés dacára fel nem oszlik és a feloszlátás másként, mint fegyverhasználat útján nem lehetséges.”

Ez a pont tehát a Szolg. Ut. 68. §-át helyettesíti.

Aki ellen a csendőrség ezen pont alapján eljárni hivatva volna, az valamely néptömeg, amelynek nagyságát a magyarázat, nem tudom mi alapon, 20 főnél nagyobbának állapítja meg. Ez a tömeg akkor oszlatandó fel, ha 1. a hatósági személy ezt elrendeli, 2. ha, — bizonyára ilyenek távollétében, — a közbiztonság szempontjából szükségesnek látszik.

Az 1. esethez a magyarázat azt fűzi, hogy a hatósági személy csak a feloszlátást rendelheti el, annak mikénti végrehajtása, és így a fegyverhasználat esetleges elrendelése is a csendőrségi parancsnok belátására van bízva. Ez kétséges. A csendőrség rendeltetése a fegyveres erőszak alkalmazása. Minden más eszközt a hatósági személy is tud és fog alkalmazni, és csak akkor fog a csendőrség fegyvereihez folyamodni, mikor már más eszköze nincs a rend helyreállítására. Ekkor pedig nem volna értelme, hogy a csendőrség a felelős hatósági személy helyett újra megkísérelje a már eredménytelen más eszközöket. A Szolg. Szab. I. R. 516. a) pontjának megfelelően itt csak arról lehetne még szó, hogy a csendőrség parancsnoka is meg legyen győződve a fegyver alkalmazásának szükségéről.

A 2. esetben a magyarázat szerint akkor kell a tömeget feloszlátani, ha az erőszakos cselekményeket követ el, vagy ilyenek elkövetésétől alaposan tartani lehet, és a törvényes állapot helyreállítására vonatkozó előzetes felhívás eredménytelen maradt.

Azt hiszem, hogy ezen túlmenően is kötelező a csendőrségnek tömeggel szemben fellépnie. Hasonló eljárásnak feltétlenül helye van a közrendet jelentékeny módon háborító tömeggel szemben is, akkor is, ha tulajdonképpen erőszakos cselek-

mények még nem is követték el, illetve ilyesmitől közvetlenül tartani nem is kell. Természetes, hogy úgy az 1., mint a 2. esetben, — mivel a csendőrségnek a fegyverek hatalmán kívül más eszköz nem áll rendelkezésére, — az előírt figyelmeztető és fenyegető felszólítás megtörténte után, az engedetlen tömeg halogatás nélkül fegyverrel szórando szét.

A fentiek alapján azt kell mondanom, hogy csak a magyarázatban tervezett határozványok ellen lehet, — mindenestre nem alaptalan, — kétséget táplálni, a pont szövege maga tulajdonképpen jól sikerült. Csak a végéről volna, mint fölösleges, elhagyandó: „és a feloszlátás másként, mint fegyverhasználat útján nem lehetséges.”

Néptömegek elleni fegyverhasználatról rendelkező pont felvétele a fegyverhasználati pontok közé mindenestre indokolt. De a Tervezet más helyén egy kis hiba csúszott be, ami azonban megfosztja a csendőrséget annak jogi alapjától, hogy tömeg ellen fegyverrel eljárhasson. A fegyver ugyanis arra szolgál a csendőrség kezében, hogy a feladatát tevő szolgálatok végrehajtását annak segítségével biztosíthassa. Ahhoz, hogy tömegek ellen fegyverrel eljárhasson, az kell, hogy azok szétszórása a rendes szolgálati teendői közé tartozzék. Hogy oda tartozik, az nem kétséges. Hisz a francia csendőrség jogai is innen indultak ki. Benne is van ez a jogositás a mi Utasításunkban is. A Szolg. Ut. 27. §. 3. pontja szerint a csendőrség rendes szolgálati teendője „a közbiztonságot, rendet és csendet zavaró minden népesoportosulást vagy összecsoportulást megakadályozni, szétszórni”; a régebbi Szolg. Ut. 22. §. 3. pontja szerint ugyancsak: „a közbiztonság, rend és csend fentartása céljából minden nem engedélyezett népesoportosulást és összecsoportulást megakadályozni, szétszórni.” Látjuk, hogy a törvénytelen, nem engedélyezett csoportulás már maga után vona a csendőrség beavatkozását, hiszen a keletkező nagyobb bajt legjobb a csírájában elfojtani, és az sem szenvedhet kétséget, hogy a csendőrség hivatva van ilyen esetben fegyverrel is fellépni, ha szükséges.

De az idézett feladatok a Tervezetből kimaradtak.

A 2. §. 7. pontja csak ennyit mond: „Népgyűlések, népesoportosulások alkalmával a rendet fenntartani, nem engedélyezett népgyűléseket feloszlátani.” Ez pedig nem egészen ugyanaz, mint a ma még érvényben lévő szabály. A §. első bekezdésébe is becsúszott egy kicsi, de nem lényegtelen változás, mert, míg eddig még mindig a „csendőrség” rendes szolgálati teendőiről volt szó az Utasításokban, a Tervezetben „a csendőr, illetve az őrsparancsnokság” teendőiről van szó. Ez a csendőrség tisztjeit a közbiztonsági szolgálatban való minden eselekvő részvételből kizárja, amint azt a Tervezet az 1. §-ban kifejezetten ki is mondja. Pedig abból, hogy a tisztek a bünygyi nyomozásban, — nem lévén a B. P. értelmében rendőri közegek, — részt nem vehetnek, még nem következik, hogy a közbiztonsági szolgálat egyéb ágaiban se működhesse nek közre. Ez éppen a néptömegek elleni fegyverhasználat szempontjából éppen nem mindegy.

A 7. pont, bár más szövegezésű, a 12. §. 5. pontjának felel meg. Löfegyvert ebben az esetben is csak akkor szabad használni, ha ártatlanok nincsenek veszélyeztetve.

Az enyhébb eszközök alkalmazását és a használandó fegyverek megválasztását a Tervezet külön nem tárgyalja. Pedig helyénvaló volna erre is kiterjeszkedni. Ellenben röviden és szabatosan rendelkezik a fegyver használatának mértékéről, kimondván, hogy a csendőr életveszélyes sérülést lehetőleg ne okozzon.

A Tervezet 40. §-a különleges esetekben alkalmazandó fegyverhasználati jogot tárgyalja. Új rendelkezés ebben az, hogy a csendőr mint felvezetett katonai őrs szóbeli sértegetések miatt is használhat fegyvert, tehát bárki ellen. Ezt meg lehetett volna toldani még azzal is, hogy katonai személyekkel szemben ilyen esetben a fegyverhasználati jog minden szolgálatban álló csendőrt megillet.

A határmenti fegyverhasználati jog lényegileg ugyanúgy van a Tervezetben is megállapítva, mint a Hat. Szolg. Ut. 33. §-ában. Mivel ez azonban nem elsősorban csendőrségi fegyverhasználati jog, bővebb tárgyalását mellőzöm.

Egy kis utbaigazítás a katonai bünvádi eljárás gyakorlati megismeréséhez.

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ hadbíróőrnagy.

(Folytatás.)

A legfelsőbb honvédtörvényszéknek ama semmisségi okok elbírálására kell szorítkoznia, amelyeket a perorvoslat használója kifejezetten avagy világos utalással érvényesített. De ha bárki által emelt semmisségi panasz alkalmából arról győződik meg a legfelsőbb honvédtörvényszék, hogy a honvédtörvényszék a honvéd büntető bíraskodást helytelenül állapította meg (358. §. 6. pontja), vagy hogy a törvény vala-

Orsz. csendőrségi lovasverseny: A versenyzők egy csoportja.

melyik vádlott terhére helytelenül alkalmaztatott (358. §. 9–11. pontjai), vagy azok az okok, amelyeken az ítéletnek valamelyik vádlott javára szóló rendelkezése alapszik, más vádlottársnak is javára szolgálnak, ezekben az esetekben anélkül, hogy a tanács összeállítása megváltoznék, hivatalból akként jár el, mintha az illető semmisségi ok is érvényesített volt volna.

Ilyenkor zárt ülésben a honvéd koronaügyész meghallgatása után akkor is azonnal határozhat a legfelsőbb honvédtörvényszék, ha egyhangulag azt találja, hogy a honvéd büntetőbíráskodásnak helye nincs, vagy ha a honvéd koronaügyész — a törvénynek a vádlott terhére történt helytelen alkalmazása esetében — a határozattal egyetért.

Ha a semmisségi panasz kizárólag a vádlott javára használtatott, a legfelsőbb honvéd törvényszék nem szabhat ki a vádlottra súlyosabb büntetést, mint aminőt a megtámadott ítélet megállapított.

A legfelsőbb honvédtörvényszéknek ítéletét lényeges indokaival együtt a tanácselnök, mielőtt a tanács az ülésterembe visszatért, előszóval kihirdeti.

A zárt ülésben hozott, valamint távollétében kihirdetett legfelsőbb honvéd törvényszéki határozatot a vádlottal a honvéd törvényszék közli. Utóbbi értesíti a zárt ülésben hozott határozatról azt a magánpanaszost és azt a törvényes képviselőt is, aki a semmisségi panasszal élt.

A legfelsőbb honvédtörvényszék, ha ítélete, vagy a határozata következtében jogerőssé vált elsőfokú ítélet halálbüntetésre szól, az ügyiratokat visszaküldésük előtt az államfő elhatározásának kieszakölése végett a honvédelmi miniszterhez juttatja el. Az ügyiratokhoz a legfelsőbb honvéd törvényszéknek a netalán fennforgó kegyelmi okok tárgyában zárt ülésben a honvéd koronaügyész meghallgatása után szerkesztett véleményét csatolni kell.

A honvéd koronaügyész a honvédtörvényszékeknek mindazon jogerős ítéletei ellen, amelyek a törvény megsértésén vagy helytelen alkalmazásán alapulnak, továbbá bíróságoknak minden törvényellenes végzése vagy intézkedése ellen, amely tudomására jut, a honvédelmi miniszter meghagyásából a jogegység érdekében bármikor, még abban az esetben is élhet semmisségi

panasszal, ha a törvényes határidőn belül a semmisségi panasz perorvoslatát senki sem vette igénybe.

Az illetékes parancsnokok kötelesek azokat az eseteket, amelyeket ily semmisségi panaszra alkalmassáknak tartanak, a honvédelmi miniszternek bejelenteni.

A jogegység érdekében használt semmisségi panaszt azzal az eltéréssel kell tárgyalni, hogy a tárgyaláson csupán a honvéd koronaügyész vesz részt, minél fogva a tárgyalás hatánapjáról sem a vádlott, sem más egyének nem értesítendőek.

Ha a legfelsőbb honvédtörvényszék a jogegység érdekében használt semmisségi panaszt alaposnak találja, ítélettel kimondja, hogy a kérdéses bünvádi ügyben a megtámadott végzés vagy intézkedés, a követett eljárás vagy a hozott ítélet a törvényt megsértette. Ellenkező esetben a semmisségi panaszt ítélettel elutasítja. A törvény megsértését megállapító határozat a vádlottra rendszerint nem bír hatállyal.

Ha azonban a vádlott a törvény megsértésével hozott ítélettel büntetésre volt ítélve, a legfelsőbb honvédtörvényszék a körülményekhez képest őt felmenti, vagy ellene enyhébb büntetési tételt alkalmaz, vagy az ellene folyamatban volt eljárás újrafelvételét, más parancsnok kiküldésével vagy anélkül, elrendeli.

Ha a legfelsőbb honvédtörvényszék azt látja, hogy az ügy nem tartozik a honvéd büntetőbíráskodás alá, az ítéletet feloldja és a bünvádi ügyet az illetékes hatósághoz teszi át.

Felmentés vagy enyhébb büntetési tétel alkalmazása esetében a legfelsőbb honvédtörvényszék ítéletét az elsőfokú bíróság közli a vádlottal.

Ha a vádlottat a legfelsőbb honvédtörvényszék ítélete felmenti, a vádlott vagy hozzátartozói kívánhatják az ítélet közzétételét a hivatalos lapban vagy költségükön más hírlapokban is.

Az ítélet végrehajtása felől tudnivaló, hogy csak a jogerős ítélet hajtható végre. Az ítélet, mely ellen rendes perorvoslat egyáltalán nem használható — tehát a másodfokban hozott ítélet meghozásával, más ítélet pedig akkor emelkedik jogerőre, midőn a jogosítottak elmulasztották, illetőleg visszavonták a perorvoslatot, vagy a bíróság azt visszautasította.

A büntetőhatározat végrehajthatóságát az illetékes parancsnok biztosítja, amennyiben, mielőtt a még végrehajtandó, büntetésre szóló ítélet jogerőre emelkedett, az ítéletre vezetendő záradékban elrendeli az ítélet végrehajtását.

Ez a végrehajtató rendelet azonban semmiesetre sem valami felsőbb megerősítése az ítéletnek, amire, minthogy az ítélet jogerős, ép oly kevéssé van szükség, mint a felmentésre szóló vagy a bíróság illetéktelenségét kimondó, avagy oly ítélet esetében, amely a vádlottat bűnösnek nyilvánítja ugyan, de rá (például, mivel a vizsgálati fogsággal a büntetést kitöltöttnek vette) még végrehajtandó büntetést nem szab. A végrehajtató rendelet tehát csupán közigazgatási jellegű, az ítélet jogerejét semmi tekintetben sem érintő intézkedés az illetékes parancsnoknak, mely intézkedés a polgári bünvádi eljárásban az igazságügyi igazgatás más közegeit illeti. Hogy azt perrendünk az illetékes

Országos csendőrségi lovasverseny: A díjak.

parancsnok részére tartotta fenn, azért történt, mert annak az állásnak, amelyet az illetékes parancsnok az eljárásban elfoglalt, leginkább megfelel az, hogy a rendeletet ő adja ki, amennyiben a végrehajtató rendelet egyszersmind az ő autoritásának megnyilatkozása az elítélt alárendeltekkel szemben.

Ha a honvédtörvényszéknek elsőfokban jogerőssé vált ítélete halálbüntetésre szól, az illetékes parancsnok a bűnvádi ügyiratokat anélkül, hogy a végrehajtató záradékot az ítéletre rávezetné, a legfelsőbb honvédtörvényszék elé terjeszti a megkegyelmezés mellett vagy ellen szóló okokat kifejtő *jelentés* kíséretében. Erre a legfelsőbb honvédtörvényszék a netán fennforgó kegyelmi okok tárgyában zárt ülésben a honvéd koronaügyész meghallgatása után véleményt nyilvánít s ennek kapcsán az ügyiratokat az államfő elhatározásának kieszárlása végett a honvédelmi miniszterhez juttatja el. Csak ha az ügyiratok az illetékes parancsnokhoz visszaérkeztek, vezeti ez az ítéletre a végrehajtató záradékot.

A végrehajtató záradékot a vádlottal közölni kell, mert a büntetés végrehajtása csak e közlés után kezdődhetik. Ezt a záradékot a vádlott előtt az elsőfokú bíróság hirdeti ki. Ha ez a záradék oly felsőbbbírósi határozatra vonatkozik, amelyet a vádlott előtt még nem hirdettek ki, ugyanakkor ezt is ki kell hirdetni előtte. Szabadlábban levő vádlott részére szóló kihirdetés végett előjáró parancsnokságát is meg lehet keresni.

A halálos ítéletet arra a napra következő reggel kell végrehajtani, amikor az elítélttel az illetékes parancsnok végrehajtató rendeletét közölték s egyszersmind tudtára adták, hogy miután kegyelmet nem kapott, rajta a halálbüntetést végre fogják hajtani. Ezt a honvéd ügyésznek és a jegyzőkönyvvezetőnek jelenlétében a bíróságvezető adja az elítélt tudtára.

Az elítélt mellé e közlés után vallásának lelkészét kell rendelni, ha ő maga lelkészt nem választ.

Ezek után az érintkezést az elítélttel a szolgálati állásuknál fogva erre hivatottakon kívül csakis hozzátartozóinak és azoknak az egyéneknek kell megengedni, akiket látni vagy akikkel beszélni ő maga kíván.

A halálos ítélet végrehajtása se vasárnapra, se olyan napra ne essék, amely az elítélt hitvallása szerint ünnep.

Ha a halálbüntetést amiatt, mivel hóhér kellő időben nem kapható, vagy mert más akadály forog fenn, kötéllal nem lehet végrehajtani, az illetékes parancsnok fel van hatalmazva, hogy a halálbüntetésnek ezt a nemét agyonlövésre változtassa át.

A kötél általi halálbüntetést a fogház falain belül, vagy valamely más zárt helyen, az agyonlövés általi halálbüntetést erre alkalmas oly helyen, mely hivatlanok tekintete elől lehetőleg el van zárva, a bíróságvezetőnek vagy helyettesének, a honvéd ügyésznek, egy jegyzőkönyvvezetőnek, egy honvéd orvosnak és egy lelkésznek jelenlétében a Szolgálati Szabályzat I. Rész 708. pontjában foglalt rendelkezések szerint hajtják végre. A végrehajtás helyéről és órájáról az elítélt védője akképp értesítendő, hogy annál jelen lehessen.

Az eljáró haditörvényszék tagjai, az igazságügyi tiszték és tisztjelöltek, valamint az elítélt legközelebbi férfirokonai a kivégzésnél jelen lehetnek. A bíróság vezetője a rendelkezésre álló helyhez képest más férfiaknak is megengedheti, hogy jelen lehessenek.

Ha a halálbüntetést több egyénen kell végrehajtani, gondoskodni kell arról, hogy egyik se láthassa a másiknak kivégzését.

A *rangvesztésre* szóló ítélet az illetékes parancsnok végrehajtató rendeletének puszta közlésével lesz végrehajtva. Nem szerepelnek ennél többé a büntetés megbecstelenítő természetét jelképező régebbi időkben szokásos végrehajtási cselekmények.

A *szabadságvesztés* - *büntetések* végrehajtásának mikéntjét a D-4. jelzetű „Szabályzat a m. kir. honvédfogházak számára” (Tervezet) című szolgálati könyv egyeznek a polgári bűnvádi perrendtartás idevágó szabályaival, nevezetesen azokkal a humánus rendelkezésekkel is, amelyek az elsőfokú büntető ítélet ki-

hirdetésétől a büntetés valószínű megkezdéséig fogásban töltött időnek a büntetésbe való beszámítására, valamint az elítéltnak vagy családjának megélhetési viszonyaira való tekintetből a szabadságvesztésbüntetés elhalasztására és félbeszakítására vonatkoznak.

Ezek közül gyakorlati szempontból elsősorban a *szabadságvesztésbüntetés elhalasztása* és *félbeszakítása*, majd a *kegyelmi kérelmek* s az azok intézése körüli eljárás igényelnek bővebb ismertetést.

Az illetékes parancsnok elrendelheti az egy évet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának legfeljebb nyolc hétre terjedő elhalasztását elsősorban katonai szolgálati tekintetekből.

Egy évet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetés esetében az illetékes parancsnok nyolc hétig terjedhető halasztást engedélyezhet, továbbá, ha igazolva van, hogy a büntetésnek haladéktalan végrehajtása az elítéltnak vagy családjának a büntetés célján kívül eső súlyos sérelmet okozna és az elítélt megszökésétől tartani nem kell.

A honvédelmi miniszter két évet meg nem haladó bármely szabadságvesztésbüntetés elhalasztását, nyolc hétnél tovább terjedő időre is, más fontos okból elrendelheti.

A halasztás megengedését, ha az nem katonai szolgálati tekintetekben alapszik, biztosíték nyújtásához vagy más feltételekhez is lehet kötni.

A szabadságvesztésbüntetés végrehajtását rendszerint nem szabad félbeszakítani.

Ha azonban az elítélt ellen szabadságvesztésbüntetésének végrehajtása alatt nyomozó eljárást rendelnek el újonnan felmerült oly cselekmény miatt, amelyre a törvényben halálbüntetés vagy életfogytig tartó szabadságvesztésbüntetés van szabva, a szabadságvesztésbüntetés végrehajtását azonnal fel kell függeszteni. Ha azután a vádlottat halálra vagy életfogytig tartó szabadságvesztésbüntetésre jogerősen elítélik, ez a büntetés lesz végrehajtható, tekintet nélkül a korábban kiszabott és még végre nem hajtott szabadságvesztésbüntetésre.

Kivételesen a büntetés végrehajtásának félbeszakítását, ha a szabadságvesztésbüntetés az egy évet meg nem haladja, az illetékes parancsnok, ha pedig a szabadságvesztésbüntetés hosszabb tartamú, a honvédelmi miniszter más fontos okból elrendelheti. Nyolc hétnél tovább tartó félbeszakítást csak a honvédelmi miniszter engedélyezhet. Az engedély megadása, ha az elítélt kérésére adják, biztosíték nyújtásához vagy más feltételhez is köthető. Ebben az esetben az a hatóság, amely a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elhalasztását vagy félbeszakítását engedélyezi, egyúttal megállapítja a biztosíték nemét és nagyságát, nyújtásának módját vagy azokat az egyéb feltételeket, amelyekhez a halasztás vagy félbeszakítás engedélyezését köti.

A félbeszakítás tartama a büntetés tartamába be nem számítható.

Azt az időt, amelyet az elítélt a büntetés végrehajtása alatt gyógyító intézetben töltött, a büntetésbe beszámítják, kivéve, ha az elítélt a büntetés végrehajtásának megakadályozása végett betegségét maga idézte elő vagy hosszabbította meg, vagy betegséget csak színlelt.

Ha a büntető ítélet jogerőre emelkedése után oly enyhítő körülmények derülnek ki, amelyek az ítélethozáskor még fenn nem forogtak vagy legalább ismeretese nem voltak és amelyek, ha nem is enyhébb büntetési nem vagy enyhébb büntetési tétel alkalmazását, de nyilvánvalóan a büntetés enyhébb kiszabását is eredményezték volna, köteles az a bíróság, amelynél az elsőfokú ítéletet hozták, mielőtt ily enyhítő körülmények fennforgásáról meggyőződik, a legfelsőbb honvédtörvényszéknél a büntetés megfelelő

Aki különbség nélkül minden javítást ellee-
nez, azért, mert újítás: végre kénytelen lesz oly
újítást is elfogadni, mely nem javítás.

Canning.

enyhítése iránt indítványt tenni. Ez tárgyalás nélkül a honvéd koronaügyész meghallgatása után határoz.

A büntetésnek kegyelemből elengedése vagy enyhítése a rendes eljárásban csak az államfőt illeti meg. Háborúban azonban a hadrakelt sereg illetékes parancsnokai a büntetés kegyelemből való elengedéseinek vagy enyhítésének jogával felruházhatók. A katonai parancsnokok e kivételes kegyelmező jogának terjedelmét és feltételeit illetőleg az államfő elhatározása irányadó.

A kegyelmi kérvényeknek nincs felfüggesztő hatályuk. Velők — amennyiben egyes esetekben felsőbb helyről más irányú rendelkezés nem történt — a következők szerint kell eljárni.

Ha az elítélt az előjáró parancsnokságánál, vagy szabadságvesztésbüntetésének megkezdése után a letartóztató intézet parancsnokságánál (vezetőségénél) vagy a letartóztató intézet megsemmisülésekor kegyelmi kérelmet terjeszt elő, s a kérelem írásba foglalva nincs, az előjáró parancsnokság vagy a letartóztató intézet parancsnoksága (vezetősége) őt kérelme s annak indokai felől jegyzőkönyvileg kihallgatja.

A kérvényt vagy a jegyzőkönyvet aztán az elsőfokban eljáró honvédbíróságnak küldi meg. Ha azokat a letartóztató intézet küldi a honvédbíróságnak, a parancsnoknak (vezetőnek) az elítélt magaviseletéről és egészségi állapotáról nyilatkozatot is kell csatolnia.

Ugyanehhez a bírósághoz kell eljuttatni minden más kegyelmi kérvényt is.

A bíróság köteles most saját véleményének csatolása mellett az illetékes parancsnoknak alkalmat adni arra, hogy a kérelem tárgyában nyilatkozzék.

Ha egy évet meg nem haladó szabadságvesztésbüntetés esetében mind az illetékes parancsnok, mind a bíróság a kegyelmi kérvény elutasítása mellett nyilatkozik, a bíróság a kegyelmi kérvényt visszautasítja. Ellenkező esetben a bünperiratoknak, az illetékes parancsnok nyilatkozatának s ha az elítélt büntető fogásban van, a letartóztató intézet parancsnoka (vezetője) által kiállított nyilatkozatnak csatolása mellett indokolt javaslattal a legfelsőbb honvédtörvényszék elé terjeszti.

A legfelsőbb honvédtörvényszék zárt ülésben, a honvéd koronaügyész meghallgatása után határoz arra nézve, hogy a kérvény visszautasítandó, avagy pedig pártolólólag a honvédelmi miniszterhez juttatandó-e s ehhez képest a kérvényt vagy az elsőfokú bíróságnak küldi meg vagy a honvédelmi miniszterhez juttatja.

Az elsőfokú bíróság az elítéltet a kérvény visszautasításáról értesíti.

Kegyelmi indítványt az illetékes parancsnok is tehet.

Az illetékes parancsnokok kegyelmi indítványai a letartóztató intézet parancsnoka (vezetője) által kiállítandó nyilatkozat beszerzése után a bíróság indokolt javaslatának beszerzése után ugyancsak a legfelsőbb honvédtörvényszék elé terjesztendők.

Ismeretéseink befejezőjéül még a *bűnvádi eljárás újrafelvételéről*, mint korrekтивumról kell szólnunk.

Az újrafelvétel szintén egyik biztosítéka az anyagi igazságszolgáltatásnak.

Az anyagi igazsággal ugyanis nem lenne összeegyeztethető, hogy a bár jogerőre emelkedett bírói határozat, ha később merőben tévesnek, valótlan megállapításból kiindulónak vagy éppen bűnös úton létrejöttnek bizonyul — megdönthető ne legyen.

Ez okból a modern eljárási alapelveket mindenben érvényesítő katonai bűnvádi eljárás is megengedi az ügynek újabb bírói tárgyalását, az újrafelvételt, mint rendkívüli perorvoslatot.

E tekintetben általános alapelv, hogy valamely honvédbíróságnál lefolytatott bűnvádi eljárás újrafelvételének elrendelésére és az újrafelvétel elrendelése alapján az új eljárás keresztülvitelére a *honvédbíróságok* illetékesek.

Megszűnik azonban a honvédbíróságok illetékesége és a polgári büntetőbíróságok válnak illetékesekké akkor, ha az újrafelvételt oly időben indítványozzák, amidőn a tettesnek az újrafelvétel tárgyát képező bűncselekmény miatt való üldözése a honvédbíróságoknál többé meg nem indítható. Ez az eset áll be közönséges bűncselekményekre vonatkozólag akkor,

ha a tettes a tényleges katonai szolgálatból a polgári viszonyba átlépett; ellenben a katonai vagy oly közönséges bűncselekményekre vonatkozólag, amelyek annak idejében katonai bűncselekményekkel együtt képezték a honvédbíróságnál ítékezés tárgyát és ez utóbbi esetben az újrafelvétel valamely halmazatban állott katonai bűncselekmény miatt is indítványoztatik, a polgári bíróságok illetékesége akkor áll be, ha a honvéd büntetőbíráskodást megalapító viszony megszűnt után egy további év, ha pedig a tettes még a törvényes katonai szolgálati kötelezettségben áll, e szolgálati kötelezettség tartamán túl még egy év letelt.

E rendelkezésekből önként következik, hogy valamely előbb említett vádlott terhére a bűnvádi eljárás újrafelvételének egyáltalában nincs helye oly katonai bűncselekmények miatt, amelyek nem képeznek egy szersmind a polgári büntetőjog szerint is bűncselekményt, miután a polgári bíróságok tisztán katonai bűncselekmény elbírálására illetékesek nem lehetnek. Az említett határidők leteltével tehát tisztán katonai büntett és vétség miatt az újrafelvétel vádlott terhére ép úgy ki van zárva, mint a bűnvádi üldözés egyáltalában ily bűncselekmények miatt.

Országos csendőrségi lovasverseny: Dr. Rakovszky Ivánné, a belügyminiszter neje kioszta a tiszteletdíjakat.

A bűnvádi eljárásnak vádlott javára való újrafelvételére vonatkozólag az általános szabály: a honvédbíróságok kizárólagos illetékesége érvényes, mert katonai bűncselekmények esetében, amelyek miatt az újrafelvételt vádlott javára mindenkor meg kell engedni, a polgári bírósági eljárás keresztülvihetetlen, és mert más bűncselekmények esetében is a katonai igazságszolgáltatás tekintélyének, valamint magának a vádlottnak az érdeke azt követeli, hogy a vádlott hátrányával járt hibás ítéletet az a fórum korrigálja, amely annakidején az ítéletet hozta. Nevezetesen tízre vagy hasonló állású egyénre nézve különös etikai értékkel bír, ha bajtársai részesítik őt az esetleges rehabilitálásban.

Annak, hogy a honvéd bírósági eljárást a vádlott terhére a polgári büntetőbíróság újra felvehesse, az a feltétele, hogy az újrafelvétel megengedhetőségét a legfelsőbb honvéd törvényszék előzetesen kimondja. Csak ennek megtörténtével határozhat a polgári büntetőbíróság afölött, vajjon az újrafelvétel tényleg elrendelendő-e. Ha a legfelsőbb honvédtörvényszék úgy határoz, hogy az újrafelvétel meg nem engedhető, úgy a további eljárás a polgári büntetőbíróság előtt is ki van zárva. Célszerű ez avégből, mert a honvédségi legfelsőbb bírói fórumának ily esetekben is alkalma van állást foglalni abban a kérdésben, vajjon valamely honvédbírósági lezárt eljárás újra felvételének-e és hogy e kérdésre tagadólólag válaszolhasson, különösen akkor, ha a katonai anyagi és alaki büntetőjog szerint az újrafelvétel előfeltételei fenn nem forognak. Különbözőben ez az eljárás a vádlottat magát is a lehető legnagyobb védelemben részesíti az ellen, hogy a honvédbírósági eljárás az ő terhére, esetleg igazolatlanul, újra felvételék.

A polgári bíróságok illetékessége a rájuk nézve irányadó általános illetékességi szabályok szerint igazodik.

A polgári büntetőbíróságoknak a bünvádi eljárás újrafelvételének elrendelésénél és keresztülvitelénél a polgári büntetőjogot, de ha a katonai büntetőjog enyhébb, ezt kell alkalmazniok, ami megfelel az általában érvényes büntetőjogi alapelveknek. Azonban az alapperben, a honvédbíróság által kimondott rangvesztést az új polgári büntetőbírósági ítélet nem érinti, vagyis a rangvesztés továbbra is hatályban marad. Minthogy ugyanis a polgári büntetőtörvény a rangvesztést (tiszt-ségtől megfosztást, elbocsátást, lefokozást stb.) mint büntetést, jogkövetkezményt és büntetéssúlyosbítást nem ismeri, azt a polgári bíróság ítéletileg ki sem mondhatja. Megtörténhetnék, hogy a katonai bírósági ítéletben esetleg kimondott rangvesztés ez ítélet feloldásával hatályát vesztené, anélkül, hogy a rangvesztést a polgári bíróság megfelelő határozatával fenntartani lehetne s ehhez képest a vádlottat előbb viselt rendfokozatába vissza kellene helyezni, dacára annak, hogy a polgári bíróság ítélete — legalább rendszerint — súlyosabb büntetést állapít meg, mint a feloldott honvédbírósági ítélet. Ez a visszasság eleve kiküszöböl-tetik azzal, hogy az új polgári bírósági ítélet az alapperben kimondott rangvesztést nem érinti.

A Kbp. a bünvádi eljárás újrafelvételének feltételét és magát az eljárást általában a polgári bünvádi perrendtartással egybehangzóan szabályozza és pedig helyet enged az újrafelvételnek úgy a megszüntetések, mint az ítéletek ellen.

A vád emelése után jogerősen megszüntetett bünvádi eljárás újrafelvétele csak akkor rendelhető el, ha a tett büntethetősége elévülés folytán még meg nem szűnt és ha olyan új bizonyítékokat hoznak fel, amelyek magukban vagy a korábban beszerzett bizonyítékokkal kapcsolatban alkalmasnak látszanak a terhelt bűnösségének bebizonyítására vagy ha a bünvádi eljárást azon az okon szüntették meg, hogy a vádlott meghalt és ez a feltevés tévesnek bizonyult.

Az újrafelvétel minden olyan cselekmény esetében, amely nem csupán a jogosult kívánatára üldözendő, csakis a vádló indítványára rendelhető el, akinek, hogy ezt az indítványt megtehesse, az illetékes parancsnok (a parancsnokságban utódja) utasítására van szüksége. Oly esetekben pedig, amelyekben a bünvádi üldözés a jogosult kívánatától függ, az újrafelvétel csakis a magánpanaszos indítványára rendelhető el; de nincs helye az újrafelvételnek, ha a magánpanaszos a megelőző eljárásban a bünvádi üldözésre irányuló kívánatát visszavonta.

A jogerősen elítélt az eljárás újrafelvételét még a büntetés végrehajtása után is kívánhatja:

1. ha kiderül, hogy elítéltetését valamely okiratnak meghamisítása, hamis tanulás, megvesztegetés vagy harmadik személynek más bűncselekménye idézte elő;
2. ha olyan új tények vagy bizonyítékok hoztak fel, amelyek magukban vagy a korábban beszerzett bizonyítékokkal kapcsolatban alkalmasnak látszanak arra, hogy az elítéltet felmentsék vagy enyhébb büntető rendelkezés alá eső bűncselekmény miatt ítélik el vagy
3. ha ugyanarra a tette nézve több ítéletet hoztak és ezeknek az ítéleteknek, valamint az alapjukul szolgáló tényeknek egybevetéséből arra a következtetésre kell jutni, hogy ugyanazt az egyént ismételve ítélték el vagy hogy egy vagy több elítélt ártatlan vagy olyan bűncselekményben bűnös, amely enyhébb büntető rendelkezés alá esik, mint az, amely miatt elítélték.

Az elítélt javára a bünvádi eljárás újrafelvételét azok is indítványozhatják, akik jogosultak volnának az ő javára fellebbezéssel vagy semmisségi panasszal élni; az elítélt halála után vagy ha elmebetegségben szenved, e jog ezeken az egyéneken kívül az elítélt házastársát, fel- és lemenőági rokonait, testvéreit és gondnokát is megilleti.

(Vége következik.)

A jogot, melyet az erőszak elveszen, vissza lehet szerezni; de az veszve van, miről a nemzet maga lemondott.
Kossuth.

Nemesszegi Nemesszeghy László †

ny. csendőr I. oszt. főszámtanácsos.

Évtizedekre terjedő, testületünk fejlesztésében fáradhatatlan s a magyar csendőrség történetében örök érdemeket szerzett munkás élet után, a híven és becsülettel teljesített kötelesség tudatának lelki nyugalma-val örök álmra hunyta le szemét Nemesszegi Nemesszeghy László ny. csendőr I. oszt. főszámtanácsos.

A hosszú évek kitartó munkájában meggyengült szervezet a megboldogultat már tizenkét évvel ezelőtt arra kényszerítette, hogy testületünk tényleges szolgálatából megváljon, de ez az elválás egyáltalán nem lazította meg azokat a kapcsolatokat, amelyek őt a csendőrséghez és a csendőrséget öhozza fűzték. Egyike volt azoknak a ma már, sajnos, keveseknek, akik szolgálatukat testületünk bölcsőjénél kezdték meg, akik a kezdet minden nehézségei dacára a testület alapjait megvetették s akik a csendőrséget elindították azon az úton, amelyen haladva az ország egyik legelső és legtiszteltebb intézményévé vált.

Nemesszeghy I. oszt. főszámtanácsost saját érdemei emelték pozíciójára. Azt hisszük, hogy ezzel mindent meg is mondtunk. Mindenki által ismert és elismert nagy szaktudása, széles látóköre, soha nem szünő munkakedve és lankadatlan energiája testületünk gazdaságkezelésének egyik vezető egyéniségévé és szaktekintélyévé emelték s alkotó munkájával, mely mindig a testület iránti szeretettel és ragaszkodással párosult, a magyar csendőrség fejlesztésében mindig a legelső között volt. Gazdaságkezelési utasításaink legnagyobb részének megszerkesztése nevéhez fűződik.

Igaz, őszinte szomorúsággal fájjaljuk elhunytát s e fájdalomban osztozik mindenki, aki benne nemcsak testületünknek egy érdemekben megőszült tagját, hanem a mindig megértő, igazi bajtársat és a közszere-tetben állott feljebbvalót tisztelte. Ennek a kegyelet-nek és tiszteletnek adott szomorú kifejezést a budapesti csendőrtisztikar, mikor június 4-én a megboldogult végtisztességén teljes számban megjelent s az egész csendőrség nevében búcsút vett tőle, aki egy, testü-letünknek áldozott hosszú élet örök emlékét hagyta mindnyájunk szívében.

Nemesszegi Nemesszeghy László nyug. I. oszt. csendőrfőszámtanácsos 1851 június 29-én született Keszegfalván, Komárom vármegyében.

Iskolai tanulmányainak elvégzése után a kereskedői pályára lépett. Az 1872. évben besoroztatott az ógyallai m. kir. 59. számú honvéd zászlóaljhoz. A következő évben már a m. kir. honvéd központi kezelőtiszt tanfolyamba vezényeltetett Budapestre, ahol a vizsgát kitűnő eredménnyel letette s azután a szabadságolt állományba helyeztetett. Időközben honvédségi tényleges szolgálatra történt jelentkezése következtében kineveztetett 1874. évi február hó 1-vel törzs-örömmesterré és beosztatott a zászlóalj kezelőtisztje mellé, néhány hónap eltelté után azonban a váci m. kir. 6. számú honvéd huszárezred ógyallai II. számú osztá-lyához helyezték át és a m. kir. honvédelmi miniszter az említett osztály kezelőtiszt teendőinek vezetésével bizta meg. 1876. évi május hó 1-ével hadnagy kezelőtisztté lépett elő és mint ilyen működött 1877. évi március hó 1-éig, amikor a lovasosztályonkénti kezelőtiszt állások megszüntetése folytán ezredkezelőtiszt minőségben áthelyeztetett az ezred törzséhez Vácon.

Mint ezredkezelőtiszt 1883. évi április hó végéig volt alkalmazva, a következő hó 1-vel a szegedi m. kir. II-ik számú honvédkerületi parancsnokság gazdasági osztályába való tartós vezénylés mellett áthelyezték a szegedi 3. számú honvédzászlóalj állományába.

Az említett gazdasági osztályból 1883. évi szeptem-ber hó 16-ával csendőrszámvivőtiszt próbaszolgálatba lépett a budapesti m. kir. III. számú csendőrkörületi parancsnokságnál és a próbaszolgálat leteltével 1883. december hó 1-én hadnagy számvivői rendfokozatban áthelyeztetett a székesfehérvári m. kir. VI. számú csendőrkörületi parancsnoksághoz. Ennél a körületnél 1884. évi május hó 1-ével főhadnagy-számvivővé lépett elő és számvivő-ségi vezetői minőségben szolgált ott 1887. évi augusztus hó 1-ig, mely nappal áthelyeztetett a budapesti m. kir. III. számú csendőrkörületi parancs-noksághoz.

Az utóbbi kerületnél 1887. évi november hó 1-vel előlépett százados-számvivővé és ebben a rendfokozatban mint a kerületi számvivőség vezetője tervezte és szerkesztette a m. kir. honvédelmi miniszter úr megbízásából a csendőrségi terjedelmes gazdaságkezelési és számviteli utasításokat s ebből kifolyólag az 1896. évben kitűnő, kötelességű és eredménydús szolgálataiért, nemkülönben a csendőrségi gazdaságkezelés és számvitelnek korszerű fejlesztése körül szerzett kiváló érdemeinek elismerésül a koronás aranyéremkeresztlet lett kitüntetve, az 1899. évben pedig ugyanezen utasítások új kiadásának szerkesztési munkálataiban kiváló ügybuzgalommal és szakértelemmel való közreműködéséért a m. kir. honvédelmi miniszter úr által okiratilag megdicsértetett.

Az 1893/94. évben elvégezte a budapesti fonó- és szövőipari tanfolyamot s ezzel kapcsolatban tanulmányozta a zsolnai, gácsi és brassói posztó- és a lipótszentmiklósi börgyárakat. Résztvett ezenkívül a m. kir. honvéd központi ruhatár és a brünni, gráci és

Nemesszeghy László ny. I. oszt. főszámtanácsos.

kaiserebersdorfi volt cs. és kir. katonai ruhatárak tanulmányozására az 1904. évben kiküldött bizottságban és az akkor szerzett szaktapasztalatai alapján ő tervezte a Budapesten felállítandó volt csendőrségi felszerelési anyagraktár szolgálati utasítását is.

Mint százados-számvivő az 1904. évben jeles eredménnyel letette a csendőr-számtanácsosi vizsgát. 1904. évi október hó 1-vel kinevezetett a csendőrségi felszerelési anyagraktár főnökévé, a következő hó 1-vel pedig számtanácsossá. Kitűnő szolgálataiért az 1908. évben a Ferenc József-rend lovagkeresztjével lett kitüntetve s ugyanazon év november hó 1-vel másod-, 1911. év november hó 1-vel pedig elsőosztályú főszámtanácsossá lépett elő.

Főnöke volt a csendőrségi felszerelési anyagraktárnak 1913. évi július hó 1-ig, amikor 40-ik szolgálati évét betöltvén, felmentését kérte és ugyanazon év november hó 1-vel a nyugállományba lépett és Budapesten, majd Újpesten telepedett meg.

Mint a csendőrségi felszerelési anyagraktár főnöke elősegítette a m. kir. határrendőrségi legénységnek első felszerelését és az ennél kifejtett és az államkincstárra nézve felette hasznos s rendkívüli munkásságáért a m. kir. honvédelmi miniszter úr által okiratilag megdicsértetett.

A megboldogult a Ferenc József-rend lovagkeresztjén és a koronás arany érdemkeresztén kívül tulajdonosa volt a negyven évi hű szolgálatokért alapított díszéremnek, továbbá a bronz jubileumi emlékéremnek, a jubileumi emlékkeresztnek és az 1912/1913. évi emlékkeresztnek.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A francia csendőrség.

Irta: TIHANYI FERENC százados.

III. Belszolgálat.

Az őrsök rendszerint bérelt vagy a vármegyék által felajánlott laktanyában vannak elhelyezve. A laktanyának lehetőleg a főutcán s valamely letartóztatási hely közelében kell feküdnie.

A laktanya bejárata „Nemzeti csendőrség” feliratú táblával van megjelölve. Minden vásár- és ünnepnapon, továbbá ha valamely tábornok a laktanyában szolgálatilag megjelenik vagy valamely tiszt előjáró szemlét tart, a bejárat fölé a nemzeti zászlót ki kell tűzni. Szertartások és ünnepségek alkalmával a laktanya ablakait a *községi előjáróság* kivilágítani tartozik. A laktanya tisztogatása és rendbentartása a csendőrök kötelessége. A csendőrök az őrsparancsnok felügyelete alatt naponta felváltva végzik ezt a munkát. Minden nap déltől délig egy csendőr, mint napos csendőr teljesíti az őrszolgálatot. Ő látja el a küldöncszolgálatot, fogadja a laktanyában megjelenő polgári egyéneket, örökdió a laktanyarendre stb.

Ha egy laktanyában legalább 4 lovas őrs van elhelyezve, akkor az őrsök felváltva, naponta egy csendőrt istállóóri szolgálatra vezényelnek.

Az ébresztő ideje meghatározva nincsen. Elv az, hogy minden csendőr a napirend szerinti foglalkozás megkezdésénél jelen lenni tartozik. A takarodó éjjel 1 óra. Ez időn túl kimaradást sürgős szükség esetén az őrs, különben a járásparancsnok engedélyez.

Az egyes parancsnokságok közvetlen előjáró parancsnokságuknak naponta reggeli jelentést küldenek, tárgyvalva ebben mindazokat az eseményeket, amelyekről az előjárónak tudomással kell bírnia, de amelyek mégsem oly lényegesek, hogy azokat külön-külön jelentésbe kellene foglalni.

Az őrsparancsnok alárendeltjeit különösen gyakorlati téren oktatni köteles. Az írás és fogalmazás minél alaposabb elsajátítására csendőreinek hetenkint egy feladatot ír elő; a kidolgozatot átjavitja és elbírálja. Írásbeli kidolgozatok készítése alól egyes csendőröket az őrsparancsnok előterjesztésére a századparancsnok részben vagy egészben felmenthet. Részleges felmentést kaphat az, aki a tollbamondás után írni és másolni jól tud. Az ilyenek csak fogalmazási feladatokat tartoznak kidolgozni. 35 éves életkort elért csendőrök vagy őrsvezetők jelöltek az írásbeli kidolgozatok alól teljes felmentést kaphatnak.

Azok a csendőrök, akik legalább 20 év óta szolgálnak és teljesen ki vannak képezve, a napirend szerinti oktatás alól a századparancsnok által felmenthetők s csupán újabb utasítások vagy rendeletek oktatásánál kötelesek megjelenni. Ha a járásparancsnok szemléje alkalmával úgy észleli, hogy az ilyen csendőr kiképzési foka hanyatlott, a kedvezmény megvonása végett a századparancsnoknak előterjesztést tenni köteles.

A katonai oktatásnak oly mérvűnek kell lennie, hogy a csendőrök fegyverüket használni, lovakkal bántani, csapatban mozogni tudjanak és minden tekintetben példás katonai magatartást sajátítsanak el.

Megbetegedés esetén a tiszték lakásukon gyógykezelhetik magukat, de a légion parancsnoknak jelentést kötelesek tenni. Ez utóbbi, ha szükségesnek

tabálja, elrendelheti, hogy az illető tisztt a kórházban ápolassa magát.

Az altiszteket és csendőröket, ott ahol helyőrség van, a katonai orvos kezeli, egyebütt az orvos, akivel magukat gyógyíttatni akarják. Minden csendőrnek jogában áll magát a katonai kórházba felvételni, ahol az altiszteket megillető kezelésben részesítik.

Minden csendőrnek évenként 30 nap szabadság illetékes, beleszámítva ebbe a 24 órás eltávozásokat. Mindazok, akik Észak-Afrikában vagy Corsica szigeten teljesítenek szolgálatot, ha valamelyik évben, a nekik illetékes szabadságot nem vették ki teljes mérvben, a még fennmaradó szabadságot a reá következő évben is igényelhetik. Így pl. ha a csendőr folyó évben csak 15 napi szabadságon volt, a következő évben nem 30, hanem 45 nap illetékes a részére.

Polgári ruha viselése bizonyos mérvben korlátozva van. A tisztek a napiparancs kiadása után a foglalkozás megkezdéséig mindig visellhetik. Az őrsvezetők a 2. osztályúaktól felfelé szolgálaton kívül ünnep- és vasárnapon, más csendőregyének szabadság vagy eltávozás alkalmával polgári ruhát viselni jogosultak.

Ha a csendőr egyenruhában van, kitüntetései közül a becsületrendet és a katonai érdemkeresztet mindig viselni tartozik, az utcán nem pipázhat, kezét zsebre nem dughatja s az utcán újságot nem olvashat.

A csendőrség egyénei saját testületükön kívül álló katonai személyek közül csak a tiszteknek tisztelegnek. Ugyanabban a rangban levő csendőr egyének egymást kölcsönösen üdvözik, de a becsületrenddel vagy katonai érdeméremmel bírónak a másik egyenrangú előre tartozik tisztelegni. A csendőr katonai tiszteletadással köteles köszönteni továbbá: a prefektust, alprefektust, ezeknek főtitkárát, a prefekturai tanácsost, a rendőrbiztost, továbbá az igazságügyi tisztviselőket.

A csendőrtisztek nősülése engedélyhez van kötve, minek megadását ép úgy, mint nálunk az ará és rokonságainak erkölcsi viszonyai utáni puhatolás előzi meg.

A csendőregyének a katonai fegyelmi fenyítő hatalomnak alá vannak vetve. Azonban nemcsak csendőrségi előjárók bírnak a csendőregyének felett ily fenyítő hatalommal, hanem bizonyos esetekben a tábornokok és ha más fegyvernem valamely különítményéhez vannak vezényelve, úgy annak a parancsnoka is.

Az előjáró tiszti parancsnokoknak jogukban áll a már kiszabott fenyítést megváltoztatni, annak végrehajtását felfüggeszteni vagy megszüntetni.

Ha a cselekmény gondatlanság, a kellő kiképzés hiánya vagy könnyebb természetű hanyagság folytán állott elő s a fenyített csendőregyén különben jó magaviseletű, az előjáró jogosult a kiszabott fenyítés végrehajtását bizonyos időre felfüggeszteni s ha ez alatt a fenyített egyén újabb kihágást nem követ el, a fenyítés végrehajtásától végleg eltekinteni s a fenyítést törölni.

Fenyítési nemek:

a) Altiszteknél:

1. járásparancsnoki megintés,
2. egyszerű fogság,
3. századparancsnoki megdorgálás,
4. szigorú fogság,
5. légionparancsnoki megdorgálás,
6. nyugállományba helyezés hivatalból,
7. lefokozás alacsonyabb rendfokozatra,
8. altiszti rendfokozattól való megfosztás.

b) Csendőröknél:

1. járásparancsnoki megintés,
  2. egyszerű fogság,
  3. szigorú fogság,
  4. nyugállományba helyezés hivatalból,
  5. előbbi csapathoz visszahelyezés.
- A megintést, illetve megdorgálást kihallgatáson, vagy írásban hozzák az érdekeltek tudomására.
- Az egyszerű fogság megfelel a nálunk alkalmazásban levő laktanyafogságnak, a szigorú fogság pedig az egyszerű fogságnak.
- Az előbbi csapattesthez való visszahelyezés csak akkor alkalmazható, ha az illető csendőr a csendőrségnél még szolgálni van kötelezve. Ez esetben a még

hátralevő időt eredeti csapattesténél köteles leszolgálni.

Ha valamelyik csendőr vagy altiszt egyszerű fogság fenyítését megszegte, fenyítését szigorú fogság-fenyítésre változtatják át.

Az egyes parancsnokokat a fegyelmi fenyítő hatalom a következő terjedelemben illeti meg:

- a) az őrsparancsnokot 4 napi egyszerű fogság,
- b) a járásparancsnokot 15 napi egyszerű fogság és 8 napi szigorú fogság,
- c) a századparancsnokot 30 napi egyszerű fogság és 10 napi szigorú fogság,
- d) a légionparancsnokot 30 napi egyszerű fogság és 15 napi szigorú fogság,
- e) a section- és hadosztályparancsnokot 25 napi szigorú fogság,
- f) a hadtestparancsnokot 30 napi szigorú fogság.

Tisztekre az alábbi fenyítési nemek szabhatók ki:

- a) századparancsnoki, illetve légionparancsnoki megintés,
- b) egyszerű fogság,
- c) szigorú fogság,
- d) várfogság.

Az intéseket vagy írásban vagy 2 tisztt jelenlétében hirdetik ki.

Egyszerű fogság esetén a tisztt rendes szolgálatát elvégezni köteles, szolgálatmentes idejét azonban a lakásán tölti, de ott látogatókat nem fogadhat. A légionparancsnok megengedheti a lakáson kívül való étkezést.

Szigorú fogság esetén a tisztt szolgálatot nem teljesít, lakásán köteles tartózkodni, vendégeket nem fogadhat s étkezés céljából a lakását nem hagyhatja el.

Ha a tisztt a szigorú fogság fenyítését áthágja, a hadtestparancsnok várfogság-fenyítést szabhat ki reá, amikor is a szigorú fogság fenyítését valamely e célra kijelölt laktanyában tölti le.

A csendőrnek korcsmákat és kávéházakat látogatnia általában tilos. Étkezés céljából a vendéglőbe betérhet, kávéházat azonban csak rokonával vagy útutazó barátjával látogathat. Ha a csendőr ittasan botrányt okoz, vagy leittasodásért már 2 ízben fenyítve volt, eltávolításra hozható javaslatba.

A csendőr mellékfoglalkozást nem űzhet. A feleségének sem kereskedése, sem az őrskörlet területén oly mellékfoglalkozása nem lehet, amely a férje függetlenségét és pártatlanságát szolgálatteljesítés közben hátrányosan érintené.

A francia utasítások tehát féltékenyen őrködnek a csendőrnek a lakosság előtti tekintélye és pártatlansága felett.

Emlékezzünk meg e helyen röviden még a szemlékről is. A sectionparancsnok, aki tábornoki rangot visel, évente egyszer megsemmisíti tiszti parancsnokait. A légionparancsnok évenként egyszer összes alosztályait szemléli, de nem fordul meg valamennyi őrsállomáson, hanem több őrsöt összpontosít oly őrs székhelyére, amely a többieknek mintegy központjába esik s szemléjét így ejti meg. A berendelt őrsök legénysége közül 2-2 fő otthon marad, de a következő évi légionparancsnoki szemlére ugyanazok el nem maradhatnak. A szemle céljából összpontosított őrsöknek azonban 24 órán belül állomáshelyükre vissza kell térniök.

DÁNIEL GYULA

MAGKERESKEDŐ

BUDAPEST, BAROSS-TÉR 22.

Ajánlja az összes mezőgazdasági, konyhakerti és virágmagvakat .:

*

E lapra hivatkozók 5% engedményben részesülnek.

A szemle eredményéről a légionparancsnok a section parancsnokának jelentést tesz.

A századparancsnok évente őrséinek egyik felét rendes, másik felét pedig rendkívüli szemle alá vonja.

A járásparancsnok negyedévenként valamennyi őrsét megsejleli, azonban rendes szemlét minden őrsön csak egyszer tart, úgy, hogy az őrsökre évenként 3 meglepő szemle esik.

Ugy a század-, mint a járásparancsnok észrevételeit a szemlejegyzőkönyvbe bevezeti, amit az őrs lemásol és szolgálati úton a légionparancsnokhoz terjeszt elő.

IV. Tábori csendőrszolgálat.

A tábori rendészeti szolgálatot a tábori csendőrség látja el. A tábori csendőrség feladata:

1. büntetendő cselekmények kinyomozása, a tettesek letartóztatása s a francia hadsereg által háború esetén megszállt idegen területen az igazságszolgáltatás,

2. hadifoglyok elszállítása,

3. a hadsereg működési körletében a rend fenntartása,

4. a hadsereg zónájában engedéllyel tartózkodó polgári egyének, csavargók és kémgyanusok felügyelése,

5. az ezredvonatok csoportosítása, parancsnoklása, irányítása és felügyelése,

6. foglarszolgálat a hadiszállásokon,

7. oltalmi őrségek parancsnoklása,

8. hadifoglyok felügyelése.

A tábori csendőrség hadseregenként van megszervezve.

Minden hadseregnél a tábori csendőrség parancsnoka egy ezredes vagy alezredes, ki a hadsereg foglártsíztje (prévôt de l'armée) elnevezést viseli s a hadsereg főhadiszállás második csoportjának állomáshelyén állomásozik. Közvetlenül az altábornagy hadtápparancsnoknak van alárendelve s hozzá egy százados, mint jegyzőkönyvvezető van beosztva. Segédközei: egy százados, mint hadtáp-foglártsízt, egy százados és egy őrnagy mint a főhadiszállás első, illetve második csoportjának főnöke.

A hadtestnél egy őrnagy parancsnokol mint foglártsízt. Segédközei: egy százados, mint a főhadiszállás vonatának parancsnoka, egy másik százados mint a hadtest főhadiszállásának parancsnoka.

Hadsereg csoportparancsnokságnál a tábori csendőrség parancsnoka egy százados, ki szintén a foglártsízt elnevezést viseli.

A hadosztályparancsnoksághoz beosztott csendőrsízt mint karhatalmi parancsnok szerepel s egyúttal a vonatot is parancsnokolja.

A hadsereg tábori csendőrszolgálatának három csoportra oszlik és mindegyik csoport más szolgálatot lát el. Az első csoporthoz tartozik: a főhadiszállás-szolgálat, a második csoporthoz: a foglyok őrzése, a harmadik csoporthoz: a vonatok felügyelése.

A tábori csendőrszolgálatnak csak közvetlen előjáróinak és azoknak a tábornokoknak, valamint ezek vezérkari főnökeinek vannak alárendelve, akikhez beosztva vannak. Ugyanezek gyakorolják felettük a fegyelmi fenytőhatalmat is.

A tábori csendőrségnek rendészeti feladatait képezi elsősorban a rend fenntartása, a rendeletek végrehajtása, gyanus egyéneknek a hadseregtől való távoltartása és a lakosságnak a fosztogatásoktól való megvédése. Továbbá a vadászati megakadályozása, gazdátlan lovak őrízetbevétele, élelmiszereket és takarmányt szállító kocsi közlekedésének biztosítása, csapattestükhöz való visszavezetése és az ellenségtől átszökött katonák kihallgatása. Végül a rekvirálásokkal való visszaélések megakadályozása és feljelentése, oltalmi őrségek felállításai, a kórházak, malmok stb. őrzése s a menedéklellyel (salvus conductus) ellátottak ellenőrzése.

A kémkedés megakadályozása végett a tábori csendőrség a hadsereg működési területén a polgári egyéneket felügyelni és ellenőrizni köteles. Eppen ezért élelmiszerek és egyéb cikkek árusításával csak teljesen megbízható egyének foglalkozhatnak. Ezek részére előzetes puhatolás után a tábori csendőrszolgálat igazolványt állít ki, amelyet azok mindig magukkal hordani tartoznak. Ezenkívül a balkarjukon egy „kereskedő” vagy

„markotányos” feliratú táblát viselnek. A tábori csendőrség jogosultak ezeknek az árusoknak igazolványába betekinteni, kocsijukat átkutatni, élelmiszereiket élvezhetőségük, mértékeiket pontosságuk tekintetében megvizsgálni.

Ugyancsak a tábori csendőrség kötelesek a csavargókat elfogni, a kémgyanus egyéneket a tábori csendőrszolgálat elé állítani, rossz hírben álló nőszemélyeket eltávolítani és az utasokat kihallgatni s ha azok az ellenségről értékesebb adatokat tudnak vagy ha gyanúsak, a vezérkari főnök elé vezetni.

Táborozásoknál a foglártsízt a főhadiszállás székelyén működnek. A tábori csendőrség úgy a tábori, mint annak környékét éjjel-nappal egyaránt portyáztat. Ily alkalmakkor a rendzavarást, nyilvános helyek zárójának túlhágását, a fosztogatásokat és a kémkedést megakadályozzák, a lerészegedett katonákat csapatjukhoz vezetik, a zárórán túl a táborhelyen kívül talált katonákat igazoltatják s ha azok ellenszegülnek, letartóztatják, a lakosságot pedig felügyelik, hogy az előőrsöket át ne lépják és hogy riadó esetén a lakásukat el ne hagyják.

A tábori csendőrség a hadosztály-, hadtest- és hadseregparancsnokságok székhelyén fogdát állít fel úgy a polgári egyének, mint a katonák részére és annak őrzésére is ő van hivatva. Ha a letartóztatottak valamelyike elítélte, azt a tábori csendőrség oda kíséri, ahol az elítéltek büntetését kitöltenie kell.

Menetközben a tábori csendőrség feladata az ezredvonatok irányítása, felügyelése és parancsnoklása, az oszlopok mögött a rend fenntartása és a foglyok őrzése.

Harc közben a harcoló csapatok mögött a rendet tartja fenn. Őrsök és járőrök útján biztosítja a közlekedés zavartalanságát az utakon, hegyes-vidékes és hidakon. A visszamaradt katonákat csapatjukhoz előre küldi s a sebesülteket a kötőhelyre irányítja. Megakadályozza a halottak kifosztását. Visszavonulás esetén az utakat szabaddá teszi a csapatok akadálytalan elvonulására.

Harc után biztosítja a rendet a harc színhelyén. A hadifoglyokat csoportosítja és útbaindítja, a lakosságot az elesett katonák eltemetésére kirendeli s a halottaknak a sírhoz való szállításáról is ő gondoskodik. Megakadályozza a halottak kifosztását, összegyűjti a szerteszét heverő fegyvereket és lőszert, valamint az elesetteknek talált minden tárgyat és iratot.

A tábori csendőrség igazságügyi szempontból a hadszíntéren kettős szerepet tölt be. Egyrészt kinyomozza a büntetendő cselekményeket s a tetteseket a katonai törvényszéknek jelenti, másrészt tisztjei bizonyos esetekben mint a hadbírók kiegészítő szervei bírskodnak, de csak a honi földön kívül eső, tehát idegen területen.

A tábori csendőrség a nyomozó cselekményeket általában éppen úgy hajtja végre, mint rendes viszonyok között. Birói működése akkor veszi kezdetét, amikor a hadsereg idegen területre lép és illetékessége kiterjed a megszállt, valamint a hadsereg mögötti és a 2 szárnyon levő területre.

Bírskodási joggal csak azok a tábori csendőrszolgálati birnokok, akik „prévôt” (foglártsízt) jelleggel fel vannak ruházva.

A tábori csendőrség bírskodásának alá vannak vetve:

1. mindazok a polgári egyének, akik engedély alapján a hadsereget kísérik (kereskedők, markotányosok),
2. csavargók,
3. oly hadifoglyok, kik nem tiszték vagy oly hadifogly tiszték, kik, miután becsületszavukat megszegték, tisztéknek nem tekintetnek.

E csendőrszolgálati bírskodási hatásköre kiterjed:

1. rendőri és fegyelmi kihágásokra (záróra megszegés, részegség, csendháborítás stb.),
2. oly vétségekre, melyeknek büntetése 6 hónapi fogházat és 200 frank pénzbüntetést meg nem halad (élelmiszer-, áru- és mértékhamisítás, verekedés, fosztogatás, fenyegetés stb.).

A tábori csendőrszolgálat, mint egyes bíróság hoz ítéletet. A tárgyalás nyilvános és contradictorius, s ugyanolyan szabályok szerint folyik le, mint a rendes bíróságnál. Ítéletei ellen azonban fellebbezésnek helye nincsen s kihirdetés után azonnal végrehajthatnak.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

A mezők tolvaja.

Írta: KÉKI LAJOS főtörzsőrmester.
(Hidjapuszta.)

Aratás idején serényen folyik a munka a mezőkön, kora hajnaltól, késő estig s csak néhány rövid órácska jut a pihenés számára. Ilyenkor a nehéz munkában holtrafáradt emberek mély álmát alusszák az aratók és mindössze egy-egy éjjeli őr vigyáz a már felsorakoztatott búzakeresztek épségére. Ezt az időt használja fel a mezők tolvaja, hogy a mások veritékén felnőtt és learatott búzakeresztek tartalmát a maga kamrája számára szerezzze meg. Az éjjeli őrök szemé az éjszaka homályában nem kísérelhet mindent teljes figyelemmel, még a legbuzgóbb szolgálatteljesítés mellett sem s így bizony előfordul, hogy a portyázó csendőrtörzstől azzal újságolja meg az aratógazda, hogy az éjszaka megdézsmálta valaki a búzakereszteket. Ha pedig már ez a hiba megesett, a járőr hivatása, hogy azt helyreigazítsa, a tolvajt leleplezze s a búzakereszteket visszajuttassa annak, akit azok jogosan megilletnek.

Időt vesztegetni itt nem szabad, mert jóformán órák alatt el tudja tüntetni a tolvaj a lopott kalászos búzát, közécsapva azt saját termésébe s a cséplőgép a többi eltüntető tevékenységet gyorsan befejezi. A búza a zsákokba, a szalma pedig a kazal alá kerül s akkor már nehéz azt megtalálni. A nyomozás gyorsasága tehát nagyon fontos.

De azért a helyszíni szemle alaposságának ne essék rovására a sietés. Mint minden fajtájánál a bűneselekményeknek, éppen még az ilyen lopásoknál is értékes adatokat nyújthat az alapos helyszíni szemle. Természetesen a legnagyobb gondot kocsinyom keresésére kell fordítani s ha esetleg több ilyen is találna a csendőr, akkor gyorsan utána kell járnia annak, hogy kik, mely irányból távoztak, hogy az így gazdátlanul, helyesebben megmagyarázatlanul maradt keréknyomot megtalálhassa. Igaz, hogy az útra kiérve, tovább nem követhetők a keréknyomok, de már az is értékes adat lehet, ha legalább azt látja a csendőr, hogy a keréknyom mely irányban kanyarodott ki a mezőről az útra. A helyszíni szemlét ilyen esetben nem szabad pusztán a lopás közvetlen környékére korlátozni, hanem a szomszédos földek gazdái után is érdeklődni kell, mert nincsen kizárva, hogy éppen azok között találjuk a tolvajt. És azt nem szabad elfelejtenünk, hogy a búzából néhány kalászt magunkkal vigyünk a járőrtáskában s hogy aztán ennek hasznát vehessük, értenünk is kell a búzakeresztek megkülömböztetéséhez.

Ezeket a tanulságokat szűrtem le abból a búzakeresztek kiderítéséből, amelyet itt most leírok.

A Kajmád-pusztán tavaly július 20-ára virradó éjszaka 3½ kereszt búzát loptak el. Nekem jutott járőrtársammal a feladat, hogy ennek az ügynek végére járjak. A mezőre semmiféle felvilágosítást sem tudott adni a lopásról és másoktól sem kaptam adatokat a tettesre vonatkozólag. Így hát teljes mértékben a helyszíni adataira és helyi, személyi ismereteimre voltam utalva. Az ellopott kereszt helyétől mintegy 50 lépésnyire húzódott a földet határoló árok, amelyet tuskés élősvény szegélyezett. A keresztet közvetlen közelében nem találtam kocsinyomot, ezért szélesebb körben kellett ennek utánajárnom. Az árok mentén húzódó sövényben egy helyt búzakereszteket vettem észre és azon a ponton az árok tulsó oldalán, tehát a szomszédos földön keréknyomot, továbbá a kocsni elé fogott szarvasmarhák lábnyomait találtam. Egyebet a helyszíne nem árult el s így magamhoz véve néhány búzakereszt száraztól, elindultam a keréknyomon, amely elvezetett a Sióagárd és Tolna községek felé vezető utak kereszteződéséhez, ahol aztán a keréknyomot tovább nem követhettem. Választanom kellett most, merre menjek: Tolna, vagy Sióagárd felé? Azt tudtam, hogy Sióagárd lakosai közül hasonló bűneselekményekért már többen állottak a bíróság előtt, amellyel pedig Sióagárd az útkereszteződéstől ½ kilométerre, míg

Tolna 5 kilométerre feküdt. Valószínűbbnek láttam tehát, hogy a tolvaj a közelebbi Sióagárd felé vette útját s így magam is ezt az irányt választottam.

Beérkezve Sióagárdra, a főjegyzőhöz vezetett első utam, ahol a lopás színhelyét környező földek tulajdonosait állapítottam meg. Az a föld, ahol kocsira rakták a lopott búzát, Páli (Turesík) István sióagárdi lakos tulajdona. Ezután a mezőre vettem elő, aki azonban igazolta, hogy az egész éjszakát odakint töltötte el öröködéssel a földéken.

Most megkérdeztem a községi rendőrtől, hogy kinél csépelnek a faluban, mire azt a választ kaptam, hogy kora reggel Páli udvarában dolgozott a gép s talán még most is ott van. Közben megnéztem a jegyzékkönyvecském tartalmát s ott Pálira vonatkozólag azt a feljegyzést találtam, hogy 1912-ben szándékos emberölés büntette miatt 5 évi fegyházbüntetésre ítélték, amit ki is töltött. Erről az emberről tehát méltán feltételezhettem azt, hogy hozzányúl a más munkája gyümölcéséhez, ha arra alkalma adódik, amellyel pedig a nyomozásom eddigi iránya határozottan az ő udvarára terelte a figyelmemet.

Gyorsan magam mellé vettem a hatósági tanukat s beállítottam Páli udvarára. A cséplőgép már ekkor a szomszédban dolgozott, Páli pedig éppen a szalmakazlat tetejére. Járőrtársammal megparancsoltam, hogy a szalmakazal aljába jól benyúlva, húzzon ki abból egy marékravalót. A szalmát azután összehasonlítottam a magammal hozott búzakereszsszel s arra a meggyőződésre jutottam, hogy következtetésem helyesek voltak, a tolvaj ott áll előttem a kazal tetején.

Páli a villájára támaszkodva, szótlanul nézte megérkezésünket és a szalmakazal összehasonlítását. Még ekkor nem szóltam hozzá én sem. Átmentem a szomszédban dolgozó cséplőgéphez és a gépész könyvében megkerestem a Páli neve alatt szereplő tételleket. Találtam egy 175 kg. kalásznélküli búzátételt. Ez a súly szépen megfelelt a 3½ keresztnek. Érdeklődésemre elmondotta a gépész, hogy Páli 3½ kereszt kalásztalan búzát csépltetett ki első sorban s az így ki-pergetett 175 kg. búzát külön mérette le és külön helyezte el a többitől.

Most már semmi kétség sem férhetett hozzá, hogy Páli a tettes. Minden adat rendelkezésemre állott, amire szükségem volt, hogy esetleges tagadását kellőképpen ellensúlyozni és sarokba szorítani tudjam. Látható izgalommal babrálta, rakosgatta a szalmát a kazal tetején, amikor újra beléptem az udvarára és felnéztem reá. Leolvastam a mozdulatairól és a szorongó, bizonytalankodó magatartásáról, hogy nagyon kellemetlenek számára a kakastollas vendégek.

Nem is birta tovább azt a kínos csöndet, amivel eddig körülötte foglalatostkodtam s igen szerény, csendes hangon megkockáztatta a kérdést: „Nincs tán valami baj, csendőr urak?“, amire válaszként az volt, hogy: „Nincs, csak hagyja fenn a kazal tetején a villát és jöjjön le!“

Amikor azután előttem állott, egyszerűen megkérdeztem tőle, hogy hova tette a kajmádi kalásznélküli búzát, amit az éjszaka folyamán lopott és ma reggel elcséplött?

Meg sem kísérelte a védekezést, úgy látszik, hogy amíg a kazal tetejéről figyelte mozdulataimat, átgondolta a helyzetet és belátta, hogy amúgy is hiábavalló lenne a tagadása. Így azután elmondotta szép sorjában, hogyan történt a lopás. Neki is, meg sógorának, Vas Mihálynak is, van egy-egy tehene. Megbeszélték, hogy a két tehenet kocsni elé fogják és a kajmádi gazdaságból ellopják egy kocsira való búzát s azon megosztzkodnak. Arra számítottak, hogy, — ha csak tetten nem érik őket —, nem fog napvilágra jutni a lopás, mert a cséplőgép gyorsan elcsépléi azt a néhány kereszt búzát és a kazal fenekére rakott szalma sem lesz áruló.

Számításukban azonban láthatólag alaposan csalódtak és csalódni is fognak a hasonszórú emberek mindenkor, ha a csendőr előveszi a jobbik esztét és a tolvaj furfangjára, körültekintésére, még nagyobb furfanggal és körültekintéssel felel.

Pálit és Vast egy-egy havii fogházbüntetésre ítélte a szekszárdi kir. járásbíró.

SPORT

Footballmérkőzések Miskolcon. A miskolci csendőrkerület osztályai közötti footballmérkőzés folyó évi május hó 27., 28. és 29-én zajlott le Miskolcon a Sajóparti sportpályán. A versenyek mindhárom nap délelőtt 9 és délután 3 órakor kezdődtek. A csapatok kellő felkészültséggel és lelkes ambícióval játszottak s különösen a délutáni mérkőzések szép számú érdeklődő közönségét kíváncsiák. A mérkőzések részletes eredményei: 1. napon délelőtt: Sátoraljaujhely—Miskolc 4—1 (2—0); 1. napon délután: Eger—Abaujszántó 3—0 (2—0); 2. napon délelőtt: Sátoraljaujhely—Eger 3—0 (1—0); 2. napon délután: Miskolc—Abaujszántó 2—0 (2—0); 3. napon délelőtt: Sátoraljaujhely—Abaujszántó 4—0 (3—0); 3. napon délután: Eger—Miskolc 3—0 (1—0). Az osztályok közötti mérkőzések eredménye alapján első lett a sátoraljaujhelyi osztály, adott 11, kapott 1 góllal, második az egri, adott 6, kapott 3 góllal, harmadik a miskolci osztály, adott 3, kapott 7 góllal, negyedik az abaujszántói osztály, adott 0, kapott 9 góllal. Bírák a Miskolci Football Szövetség által minden mérkőzésre külön-külön kijelölt polgári egyének voltak.

Kerületi footballbajnokságok. Május hó 27., 28. és 29-én a miskolci, zempléni, hevesi és abaujszántói osztályok legénységi footballcsapatai Miskolcon tartották meg a kerületi bajnoki mérkőzéseket. A kerületi footballbajnokságban a zempléniiek küzdöttek fel magukat az első helyre, kik fölényes játékkal méltán szerezték meg az elsőséget.

Eredmény a következő:

Zemplén—Miskolc	4:1
Zemplén—Heves	3:0
Zemplén—Abaujszántó	4:0

Az osztályok közötti kiesési rendszerrel lebonyolított mérkőzések elődöntőjében Szentés Kecskeméttel, míg Makó Gyulával végzett 6:0, illetőleg 5:0 gólarányban. Makó Baját 2:1 arányban verte s így a döntőben Szentés ellenfele lett. A döntőmérkőzés Szegeden folyó hó 3-án a szentesieknek hozta meg a 3:1 arányú győzelmet s így a tavalyi kerületi bajnokságot védő szentesi csapat erre az évre is kivívta magának a bajnoki helyet. A makói osztály (szegedi csendőrszék) csapatáról meg kell említenünk, hogy méltó ellenfele volt a bajnokcsapatnak s tavalyi formájához viszonyítva, nagy fejlődésen ment át, aminek bizonyosságául a szegedi m. kir. 10. h. gy. e. csapatát 5:1, a szegedi folyamőrség csapatát pedig 4:1 arányban verte.

Atletikai verseny Monoron. A monori csendőrszárny a Monori Sport Egyesülettel, járasi „Levente”-csapatokkal és a monori polgári flúiskolával karöltve, folyó évi június hó 1-én nagyszabású atlétikai versenyt rendezett. A versenyen a miniszterelnök és a honvédelmi miniszter is képviseltették magukat, míg Száhlender Béla tábornok a m. kir. csendőrség felügyelője és Klemm László alezredes, a budapesti II. osztály parancsnoka személyesen jelentek meg. Azonkívül a rossz idő ellenére is a környék előkelő közönsége közül igen sokan jelentek meg, élükön nagybányai Horthy István nyug. lovassági tábornokkal. Az atlétikai program 10 számból állott, melyek közül a csendőrség 5 számban, nevezetesen: 100 méter, 400 méter síkfutás, súlydobás, távolugrás és diszkoszdobásban az első, 7 számban a második és 7 számban a harmadik lett. A 29 díj közül a csendőrség 19 díjat vitt el, vagyis az összes díjak $\frac{2}{3}$ részét. A legtöbb pontszámot Plavenszky Ferenc főhadnagy érte el 10 ponttal, amiért még külön díjazásban is részesült. A versenyen 30 csendőr és 70 polgári versenyző indult. A csendőrség tisztversenyzői közül különösen Plavenszky Ferenc és Zsengellér József főhadnagyok tűntek ki. A legénységi versenyzők közül Balázs Imre csendőr (szolnoki iskola), Rózsa Sándor őrmester, Pápai József, Domonkos Antal tizedesek, Erőd György és Szabados György csendőrök (ceglédi iskola) és Lázár Imre csendőr (monori őrs) tűntek ki. Balázs Imre csendőr a súlydobásban olyan tökéletes stílust mutatott, hogy kellő és rendszeres traininggel meglepő eredményeket érhet el. Feltűnő jól szerepeltek még a „Levente”-csapatok, különösen a nyáregyházai és a monori polg. flúiskola csapata. A verseny a közbejött zivatarban is erkölcsileg és anyagilag a legjobban sikerült és a Himnusz elénekklésével záródott.

Erkölcsei felsőbbség mindig s mindenütt győzött az erőszakon. Széchenyi.

HIREK

Dicséretetek. A m. kir. szegedi csendőr kerület parancsnoka Balogh Lajos 2. oszt., Németh János és Gondos Gyárfás 3. oszt. tiszthelyetteseknek a közbiztonsági szolgálat terén teljesített eredményes működésükért, nemkülönben a kecskeméti csendőr osztály segédtsítségénél irodai teendőiknek kiváló szaktudással és ügybuzgalommal történt végzéséért, továbbá példás és fegyelmezett magatartásukért, Papp Titusz 2. oszt. tiszthelyettes őrsparancsnoknak a közbiztonsági szolgálat terén közel egy negyedszázadon keresztül felmutatott igen értékes, buzgó és eredményes tevékenységéért, alárendeltjeinek helyes nevelése, oktatása és befolyásolásáért, nemkülönben fegyelmezett megbízható és példás magatartásáért, Böröczki Gyula főőrsmesternek a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb idő óta teljesített igen buzgó és eredményes tevékenységéért, nemkülönben jó magaviseletével és példaadásával bajtársaira gyakorolt igen üdvös befolyásáért, Kiss Sándor 2. oszt. gazdasági, Oláh János 2. osztályú és Pásztor Antal 3. osztályú tiszthelyetteseknek huzamosabb idő óta a kecskeméti csendőr osztály parancsnokság gazdasági hivatalában irodai, illetve gazdasági teendőiknek kiváló szorgalommal és fáradhatatlan tevékenységgel történt végzéséért a legfelsőbb szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

Olaszországi levél. Lapunk szerkesztője a napokban levelet kapott az Olaszországban üdülő szamosfalvi Panajott Sándor altábornagy úrtól, a m. kir. csendőrség volt felügyelőjétől. Az érdekes levélben Önagyméltósága az olasz csendőrségről a következőket írja:

„Talán érdekli a „Csendőrségi Lapok” olvasóit, ha egyet-mást elmondok arról, amit az itt folyó ünnepségek alkalmából különösen a rokonszülöttek: a carabinieri-t illetőleg észleltem.

Olaszország ez évben a szakadatlan ünnepélyek országa. Az anno sante-n kívül május 24-én volt Olaszországnak a világháborúba való bekapcsolásának 10. évfordulója, június 7-én pedig III. Victor Emanuel trónralépésének 25. évfordulója. Ezeket a napokat az egész ország fényes ünnepségekkel ülte meg. De mindezek kimagasló pontja volt Rómában június 7-ének nagy ünnepe. A király, a királyi család, Mussolini, a fascisták és a Garibaldi veteránjainak vörösinges kis csoportja váltották ki a legnagyobb lelkesedést, melyet az olaszok egész tapsviharral juttatnak kifejezésre.

Minket csendőröket leginkább érdekel az a kimagasló állás, melyet a carabinieri — Olaszország csendőrei — foglalnak el. A római nagy díszelvonulást, mely három óra hosszat tartott, a lovas carabinieri trombitásai nyitották meg és a csapatok élén megint a carabinieri festői csapata, mely a felállításnál a jobb szárnyat foglalta el, nyitotta meg. Ezután következett a minden fegyvernemet felölelő csapatok végzetlen sora, az összes városok és coloniák küldöttségei zászlókkal, a számtalan egyesület egész zászlóerdővel. És minden zászlót tapsvihar fogadott, úgy hogy a taps három órán át majdnem szakadatlanul tartott. Díszöltözete csakis a carabinieri-knek van, a többi csapatok a mieinkhez hasonló tábori öltözetben, rohamsisakkal vonultak ki. A fegyvert a leeresztett jobbkezből egyszíjra hordják és csak a tisztelgésnél emelik függőlegesen a jobb mell elé. A díszelvonulás apró lépésekben történik, csak a bersaglierik vonulnak el futólépésben. Ezek nem a rohamsisakot, hanem ismert kakastollas kalapjaikat hordják. A tisztek az egész hadseregben jobb vállról bal csipő felé kék díszövet viselnek.

A carabinieri díszöltözete a következő: Fekete kétszegletű kalap, diszben 20 cm. magas vörös-kék tollforgóval. A tiszteknek a magas forgó helyett vörös-kék jelző tollbokréták vannak. A kalapot a legénység keresztben hordja, míg a tisztek előre-hátra irányítva. Fekete frakk epolettekkel és szárnyain széles vörös csíkkal szegélyezve s minden szárny végén két két robbanó ezüst granát. Fekete pantalló széles vörös csíkkal. Szerelékük fehér — a tiszteknek ezüst — vállsík, rövid kard és pisztoly. Egészben díszes, de a mi fogalmaink szerint kissé túlságosan tarka öltözködés.

Még felemlíteni kívánom a fascisták öltözködését. Egy farszerű fekete bőveg, elül jelző fekete bojt, fekete ing, polgári szabású szürke kabát, szürke bridges-nadrág és tekeres lábszárvédő. Tisztelgéshez jobb karukat lefelé fordított tenyérrel előre emelik. Csak önkéntesekből állanak, nagy szimpátiának örvendenek, de egyszersmind rettegettek is a szocialisták körében. Fegyverzetük csak rövid tőrserű saurony és pisztoly. Mindentféle szolgálatra alkalmazhatnak. Ott vannak a vasúti állomásokon, kísérik a vonatokat, jelen vannak a podgyászvizsgálásnál. Ők támogatják a rendőrséget s kiegészítő résznél képezik a hadseregnek.”

A belügyminisztérium házfelavató ünnepélye. Meghitt, meleg háziünnepély keretében avatták fel e hó 14-én a belügyminisztérium újjáalakított épületét. Megjelentek az ünnepélyen Rakovszky Iván m. kir. belügyminiszter és Nádosy Imre országos főkapitány nejeikkel, Száhlender Béla tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője, Hajniss Győző tábornok, Szőke Béla és Fischer József csendőrezredek, Marinovich Jenő budapesti áll. rendőrfőkapitány, Dr. Török János áll. rendőrfőparancsnok, Kószó István, Ladik Gusztáv, Schreiber Lajos, Tersztyánszky Kálmán belügyi államtitkárok, Jendrassik Alfréd népjóléti h. államtitkár, Ripka Ferenc kormánybiztos, Preszly Elemér főispán, Agoraszto Tivadar alispán, a belügyminisztérium tiszti- és tisztviselői kara, továbbá Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrász, Tóry Emil műegyetemi tanár, Pogány Mór műépítész, Báthory István és Klenovits Pál építészmérnökök, akik az épület átalakítását tervezték, illetéleg létrehozták. A misét Nemes Antal c. püspök szolgáltatta, mialatt a budapesti államrendőrség segédhivatali tisztviselőinek énekkara hazafias, vallásos tartalmú énekszámokat adott elő. A mise után az épület előcsarnokának falába helyezett emléktábla előtt gyülekezett az ünneplő közönség. A dalárda elénekelte a Magyar Hísekegyet, majd Ladik Gusztáv államtitkár ismertette az épület történetét és csaknem könnyekbe fulladt a hangja, amikor a modern, hatalmas belügyi épületről megállapította, hogy ebben az épületben elhelyezést talál a Magyarországi belügyi igazgatása is. A belügyminiszter engedélyére leleplezték az emléktáblát, majd a belügyminiszter szavaiból érezte ki a közönség a magyar fájdalmat, de a magyar akarást és letörhetetlenséget is. Ezzel a régi 3 emeletes, elavult állapotából 5 emeletes, modern épületté alakított belügyminisztérium ünnepélyes és hivatalos formák között is megnyitotta kapuit tisztviselői előtt. Az ünnepélyt Farbaky Ágoston belügyminisztériumi számellenőr szavalata tette színesebbé, aki Antal Iván osztálytanácsosnak ez alkalomra írt nagyhatású költeményét szavalta el. Az ünnepély a Szózat eléneklésével ért véget. Délben a Margitszigeten díszebéd volt, amelyen Kószó István államtitkár ünnepi felhívásával Rakovszky Iván 3 éves belügyminiszteri munkásságát méltatta. A közbiztonsági szervek nevében Nádosy Imre országos főkapitány, a belügyminisztériumi tisztviselők nevében pedig Schreiber Lajos államtitkár köszöntötte fel a belügyminisztert, aki válaszában köszönetet mondott az üdvözlésekért. A díszebéd után a Belügyminisztériumi Sport Egyesület labdarúgó csapata mérkőzött a MAC pályáján az államrendőrségi csapattal. A mérkőzést a belügyminiszter nyitotta meg, lábával érintve a labdát. Félidőben az állami rendőrség legénységi vívógyakorlatokat mutatott be.

Pályázati hirdetmény az altisztképző iskolába. A m. kir. jutasi honvéd altisztképző és nevelőintézet I. évfolyamában folyó évi szeptember hó 1-ével 154 teljesen díjmentes államköltséges hely fog betölteni. Az I. évfolyamba oly magyarhonos ifjak vétetnek fel, kik a katonai pályát élethivatásul választják, legalább is valamely elemi iskola 6 osztályát, vagy valamely középiskola (gymnasium, reál, vagy polgári iskola) 1 osztályát legalább is „elégséges“ általános előmenetellel végezték el, 14 életévüket már betöltötték, de 18 életévüket még túl nem haladták, kifogástalan erkölcsi magaviselet mellett, a katonai nevelésre testileg is alkalmasak és a felvételi vizsgát sikerrel leteszik. A II., III. és IV. évfolyamba közvetlen felvételnek helye nincs. Az altisztképző és nevelő intézet I. évfolyamába felvett ifjak kiképzése 4 iskolai évben át folyik. A fegyvernemek (gyalogság, lovasság, tüzérség, utász, összekötő, auto, vonat) szerinti elosztás a II. évfolyamban történik. A növendékek a 17-ik életév betöltésekor — illetőleg azok, akik 17. életévüket a felvételnél már betöltötték, a felvétel alkalmával — a honvédségbe felavattatnak 12 évi tényleges szolgálati kötelezettséggel. A 12 évi tényleges szolgálati kötelezettség lerovása után az arra jelentkezők, ha a felvételeknek megfelelnek, tisztviselőkké kinevezhetők, hol egyesek a VI. rangosztályt is elérhetik. A pályázók kiválasztása a honvédelmi minisztériumban bizottságilag történik, kiválasztásnál a teljesen árvaságra jutottak és a félárvaik előnyben részesülnek. A felvett növendékek teljesen díjmentesen kapják az ellátást, ruházatot (beleértve a fehérneműt és lábbelit is) és lakást, valamint a tan- és iskolaeszközöket. A felvételi feltételek a következő okmányokkal igazolandók: 1. A pályázónak, valamint atyjának magyar állampolgársága igazolando az illetékes községi előjáróság által kiállított illetőségi bizonyítvánnyal. 2. A pályázó testi épisége

és a katonai nevelésre való alkalmassága igazolando valamely hatósági (tiszti vagy honvéd) orvos által. 3. A megkívánt előismeretek iskolai bizonyítvánnyal igazolando. 4. Az életkor mely a felvételi év október 1-vel számíttatik, keresztlevelel, vagy anyakönyvi kivonattal igazolando. Az életkor csekélyebb túllépése, vagy el nem érése esetében a felvételi folyamodványokban egyúttal korengedély is kérelmezhető. 5. Kifogástalan erkölcsi magaviselet erkölcsi bizonyítvánnyal igazolando, azonban csak akkor, ha a polgári életben végzett iskolákból való kilépés és az altisztképző intézet I. évfolyamba való belépés között több mint 3 hónap telt el, mely esetben ezenfelül a pályázónak ezen idő alatti tartózkodása és foglalkozásának minősége is igazolando. 6. Egyéb igazolványok a) hatósági bizonyítvány, amelyben a szülők (az árva) vagyoni viszonyai és jövedelmi forrásai, továbbá a pályázó testvéreinek száma, neme és kora, foglalkozása, valamint azon körülmény is igazoltatik, hogy a pályázó testvérei közül kik vannak már esetleg államköltségen ellátva, b) esetleg a szülőknek a közügyek terén, vagy közszolgálatban szerzett érdemeiről (pld. harcúterén eltöltött idő, rokkantsági kitüntetések stb.) szóló bizonyítványok, c) az esetleg a pályázó ifjú által megírt és aláírt folyamodványoknál, a szülők, illetve a gyámok beleegyező nyilatkozata arra nézve, hogy a pályázó ifjúnak a katonai pályára való lépéséhez hozzájárulnak. **A felvételi folyamodványok, melyek szabályszerűen bélyegzendők, a hozzátartozók (apa, anya, gyám) által közvetlenül a honvédelmi miniszterhez (9. osztály) legkésőbb július hó 31-ig terjesztendők be.** A felvételi felvételeknek meg nem felelő pályázók felvétele iránt benyújtott, valamint a hiányosan felszerelt folyamodványok visszaadtnak és figyelembe nem vétetnek. A beidézett pályázók elutazásáról és az intézetbe idejekorán való beérkezéséről a hozzátartozók maguk tartoznak gondoskodni. Azon beidézett pályázók, akiknek anyagi viszonyai a saját költségen való utazást meg nem engedik, a felvételi vizsgához a honvédelmi minisztérium engedélye mellett a honvédelmi tárca terhére utazhatnak (a kísérek nem), ha ezt a hozzátartozók a felvételi folyamodványban — a gyontalansági igazolvány csatolása mellett — kéri. Az utazás lehetőleg megszakítás nélkül és a legrövidebb útvonalon teendő meg. Közlekedési eszközök gyanánt csak a vasutak személy- és vegyesvonatai (III. osztály), avagy gőzhajók (II. osztály) vehetők igénybe. Az írásbelileg vagy szóbelileg megejtendő felvételi

VARRÓGÉPEK KERÉKPÁROK

mérsékelt árban kedvező
fizetési feltételek mellett
∴ beszerezhetők ∴

„KOMET“
KERESKEDELMI RÉSZV.-TÁRS.-nál
Budapest

VI., Andrássy-ut 10. Telefon: 210-62.

vizsgálatok az altisztképző intézetben szeptember hó elején tartatnak meg. A leendő vizsga kiterjed: Magyar tollbamondás; a vizsgálaton olvasott rövidebb olvasmány szövegében előforduló egyszerűbb nyelvtani jelenségek felismerése, a négy alpművelet egész számokkal ezerig, az egyszerű egy bizonyos tudása, a fejszámolásban való ügyesség és egy képességi vizsga, mely utóbbira semmiféle előkészület nem szükséges. A felvételi vizsgálaton megfélelt pályázók mindjárt az intézetben maradnak és addig, míg a kincstári ruházat el nem készül, saját ruházatukat kötelesek használni. A meg nem felelt pályázók pedig hozzátartozóiknak visszaadottnak.

Altishti rendfokozatok és rendfokozati jelvények megváltoztatása. A honvédelmi miniszter a honvédségi altishti rendfokozatokban 1925. évi június hó 1-éi hatállyal az alábbi változásokat rendelte el. A) Megszűnik: 1. A főtörzsörmszteri rendfokozat. 2. A tiszthelyetteseknek három rangosztályozó számcsoportha való sorolása és ezzel kapcsolatban a galléron levő keskeny ezüst csíkok viselése. B) Altisztek: alhadnagy, tiszthelyettes, törzsörmszter, tűzérsegnél és aknavetőknél főtüzmester, örmester, tűzérsegnél és aknavetőknél tüzmester. C) Tisztesek: szakaszvezető, tizedes, örvetető, tűzérsegnél és aknavetőknél főtüzer. Rendfokozati jelvények: Örmester (tüzmester) ezüst gallérpaszomány egy sajtolt ezüst esillaggal, törzsörmszter (főtüzemester) mint az örmester, csak két esillaggal, tiszthelyettes mint az örmester, csak három esillaggal. A tisztesek rendfokozati jelvényei nem változnak. Illetmények: Az illetmények változást nem szenvednek. A tiszthelyettesek eddigi rangosztályozó száma, „fizetési fokozatok”-ra változik. A törzsörmszter 1. fizetési fokozata megfelel a jelenlegi főtörzsörmszter illetékeinek s így a jelenlegi főtörzsörmszterek a törzsörmszterek 1. fizetési fokozatába lépnek. Ezen rendfokozat 1. és 2. fizetési fokozata közötti várakozási idő egyelőre 3 év.

Megtámadott csendőr. Buza Mihály dunavecsei őrsbeli csendőrt múlt hónap 31-én 18 órakor Dunavecse utcáján legények támadták meg s mielőtt még a csendőr kardját használhatta volna támadói ellen, azok egyike zsebkésével hátulról megszúrta őt. Sebesülése könnyebb természetű. A kivizsgálás és a támadók elleni nyomozás folyik.

Lefegyverzett csendőrök. Egyik utóbbi számunkban kifejtettük, hogy a csendőrt milyen szoros kapcsolat fűzi egybe fegyverével és hogy milyen szégyenteljes dolog az, ha a csendőrt lefegyverzik. Csendőronérzetünk, büszkeségünk és erőnk szorult a torkunkra, amidőn egy újabb ilyen esetről kell beszámolnunk, hogy a szereplőket minden bajtársunkkal megismertessük és okulásra hívjuk fel újból a figyelmet. Május hó 16-án 16–17 óra tájban Ajkarendek község nyugati bejáratánál portyáztak Kapitár József és Kovács István csendőrök. Találkoztak Friedrich Dániel alsózsámai lakossal, aki 3 lovat vezetett. Igazolásra szólították őt fel a lovak szerzésére vonatkozólag, Friedrich azonban kihívóan viselkedett, mire Kapitár csendőr őt, a kellő súlyt és erőt mindenkor megadó törvényes eszközök alkalmazása helyett, arculütötte. Az arra ment Márton Jánosné látva ezt a jelenetet, beleszaladt a koresmájába és az ott borozó Salamon Jánosnak és Kalász Józsefnek elmondotta a történetet. Ezek ketten rögtön kiszaladtak a koresmából, figyelmeztették a járőrt eljárásának következményeire és biztatták Friedrichet, hogy menjen tovább a lovaival. Kapitár csendőr erre Salamont és Kalászt is arculütötte, amivel aztán az utcai összetűzésnek vége szakadt. A járőr bement a koresmába, ahol Kapitár csendőr 2–2 dl. bort rendelt, s mert odafele nem volt bor, Vurmbrandt Pál koresmáros le akart menni borért a pincébe. Kapitár csendőr ekkor azt kérdezte Vurmbrandttól, hogy látott-e az előbb az utcán valamit szokatlanit, amire az igennel válaszolt, ezért aztán Kapitár csendőr őt is arculütötte. Vurmbrandt kiabálására a koresmában iddógáló emberek

összeesedültek, rávetették magukat a két csendőrré és lefegyverezték őket, mire mindketten megfutamodtak. A dulakodásban a két csendőr könnyebben megsérült. Mindkét csendőr ittas volt. A vizsgálat megindult ellenük.

Egy csendőr vérengzése és öngyilkossága. Szücs Pál tolemai őrsbeli csendőr, folyó hó 5-én fél 23 óra tájban, amikor bajtársai már aludtak, magához vette Hajdu főtörzsörmszter karabélyát és eltávozott a laktanyából az ottani Prinez-féle vendéglő udvarára. Ott Farkas János községi írnokkal és Kovács Mária pincérleánnyal beszélgetett. Az utóbbival szerelmi viszonya volt. Farkas János éjjel után magával vitte a zenészeket Végh Imre tiszthelyettes őrsparancsnok lakásához s ott az őrsparancsnok unokahugának éjjeli zenét adott. Néhány perc múlva Szücs csendőr is követte Farkast a pincérleány társaságában. Szücs csendőr az ablak előtt álló Farkasnak odaszólt, hogy ne álljon az ablak alatt, mert az őrsparancsnok meglátja, amire Farkas azt válaszolta, hogy várjon egy keveset, azonnal befejezik a cigányok az éjjeli zenét. Szücs csendőr még két ízben kérte Farkast, hogy jöjjön el az ablaktól és távozzanak el együtt, Farkas azonban nem mozdult el helyéről. Erre Szücs csendőr lekapta válláról töltött karabélyát és Farkasra reálott. A golyó Farkas koponyáján áthatolva, az ablaknál tartózkodó Végh tiszthelyettesné arcát is megsebesítette. A lövésre megrémült Kovács Mária futásnak eredt s nem állott meg Szücs csendőr kiabálására sem, aki erre kétszer utána löött. Az egyik lövés a jobb kezét, a másik pedig a hasát fúrta keresztül, sebesülése életveszélyesen súlyos. A lövöldözés zajára az őrsbeli csendőrök kifutottak az utcára, Szücs csendőr rájuk is leadott néhány lövést, majd mintegy 70 lépést szaladva, a karabélyát föbe lötte magát s azonnal meghalt. Farkas János 4 órai szenvedés után halt meg, a leányt pedig a sátoraljaújhegyi kórházba szállították. Szücs csendőr borzalmas tettét szerlemtől és gyamíthatólag pillanatnyi elmezavarásban követte el.

Öngyilkosság. Bittner István csendőr Szegeden a csendőrlaktanyában múlt hó 26-ára virradó éjszakán karabélyával mellbe lötte magát. Tettét családi okokból követte el. Életveszélyes sérülésével a szegedi városi kórházban ápolják.

Elöléptek. Örmesterré a III. számú csendőr kerületben: Schey János; az V. számú csendőr kerületben: Ivanicza Gergely, Kujbus János és Hangai István csendőrök.

Házasságot kötöttek. Az I. számú csendőr kerületben: Györfi István 3. oszt. tiszthelyettes Kiss Annával Budapesten; a III. számú csendőr kerületben: Szabó József 3. oszt. tiszthelyettes Molnár Ilonával Türrén.

Elhaltak. Lajtos Vendel nyug. 2. oszt. tiszthelyettes hosszas szenvedés után május hó 9-én 49 éves korában Karcagon elhunyt. 1897. október 1-től 1900. október 1-ig szolgált a volt cs. és kir. 5. huszárezredben. A csendőrségnél 1900. október 15-től nyugállományba helyezései: 1922. április 30-ig szolgált. Özvegye gyászolja.

Kérelmek. Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: Dóczi István bakócai őrsbeli (pécsi osztály) csendőr a bajai osztály területére, Kovács János VII. bakócai őrsbeli (pécsi osztály) csendőr a tolnai osztály területére, Mészáros István I. bükkői őrsbeli (soproni osztály) csendőr a székesfehérvári vagy a pécsi kerület területére, Agoston Gábor hajósi őrsbeli (bajai osztály) csendőr a gyulai osztály területére, Muszli Géza társjani őrsbeli (esztergomi osztály) csendőr a pécsi kerület területére, Hóka József nagykozári őrsbeli (pécsi osztály) csendőr a debreczeni kerület területére, Balázs István salgótarjáni őrsbeli (balassagyarmati osztály) csendőr a budapesti II. osztály területére. Kérik azokat a bajtársait, akik kölcsönös áthelyezést kérelmezni hajlandók, hogy címüket velük közöljék.

Mai számunkhoz csatoljuk a Palladis r.-t. árlapját, amelyre felhívjuk olvasóink figyelmét.

ÍRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126-06 és 46-25.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

G. J. tiszthelyettes, Geszt. Forduljon a Pallas részvénytársaság nyomdához, Címe Budapest, V., Honvéd-utca 10. Levelében 2000 koronás postabélyegget találtunk, melyet lapunk javára bevételeztünk.

Mindent a hazáért. Olyan építészeti könyv, mint amelyet Ön keres, nincsen. De egyéb építészeti szakkönyveket kaphat Budapesten Németh József Horthy Miklós-út 15. szám alatti könyvkereskedésében. A számolás terén óhajtott tudnivalókat pedig megtalálja bármely iskolai számtankönyvben, amit jóformán minden könyvkereskedésben megkaphat.

B. A. Dr. Iványi Béláné Husvétiharangszó című könyve magánkiadásban jelent meg, a Grill könyvkiadónál volt bizonyványban, de már elfogyott.

Nizvár. „Vereim Magyarok” és „Csalló Budapest” című könyvek elfogytak, esetleg valamelyik kisebb antiquáriumban lehetne még egy-egy példányt felkutatni, nekünk azonban nem sikerült.

Rádió Sz. A „csendő” rendfokozat egyenlő a honvédségi szakaszvezetői rendfokozattal.

H. J. csendő, Nagykozár. 1. Ha a csendőrségnél negyedik évet szolgálja 30, ha pedig az ötödikét, akkor 32 arany korona havi zsold illeti meg. 2. Ha a mótázás közbotrányt okoz, bármelyik napszakban közbe kell lépnie.

V. J. csendő, Kisujszállás. Az Öltözeti és Felszerelési Szabályzat általános határozványainak első pontja értelmében a haj elől 7, hátul 3 centiméternél hosszabb nem lehet és minden cifrázat nélkül viselendő. A puha szárú csizma és a csizmafelkötő szíjacska nincsen rendszeresítve, viselése szabálytalan.

B. J. Salgótarján. 1. A pénzügyőrségnél teljesített szolgálatának ideje beszámít nyugdíjigényébe s így esetleges végkielégítésénél is tekintetbe jön. 2. A csendőrségi kötelező idő letelte után kérheti felvételét a honvédséghez, hogy felveszik-e, az teljesen a honvédségtől függ.

Takarítás. Igaz, hogy a csendő szolgái munkák végzésére nem kötelezhetők. De az, hogy valaki a maga lakását, amelynek tisztaságát maga élvezzi, rendben tartja, ágyának kellő szellőztetéséről és rendbentartásáról gondoskodik vagy szobáját szükség esetén kispri, egyáltalában nem tekinthető szolgai munkának, ezt minden rendet és tisztaságot szerető ember szívesen megcsinálja és nem jut eszébe, hogy abban lealázást lásson.

V. Lovas főtörzsőrmester. Csak teljes művel és rendfokozattal aláírt levelekre válaszolunk.

Hegyaljai. Sikkesztás. Csalás semmiesetre sem, mert a fondorlat hiányzik. A tanonc hazugsága nem a csalás ismérveinek közé tartozó fondorlat, mert ő már akkor a pénzt a maga céljaira használta fel és eme bűncselekménye következményének halogatása volt a célja akkor, amikor hazudott, de ez nem több egyszerű hazugságnál.

Cegléd. Legutóbbi számunkban „V. V. Salgótarján”-nak erre a kérdésre részletes és félreérthetetlen választ adtunk, olvassa azt el.

H. Gy. őrmester, Nyiregyháza. 1. Fehér eszimanadrág viselése a multban sem volt megengedett és ma sem az még szolgálaton kívül sem. 2. A budakeszi József Főherceg Szanatóriumba való beutalásra vonatkozólag a f. évi 8. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 155680/VI. h. 1925. számú B. M. körrendelet intézkedik.

B. Minthogy 16. életévét betöltött leánya kórházi ápolási költségei a kincstár terhére elvileg nem számolhatók el, csakis indokolt anyagi viszonyok lehetővé, hogy segélyben részesüljön, vagyis a belügyminiszter megengedje, hogy a napi 2 1/2-szeres ételmezési adagváltásnak megfelelő, összegből, amit a szanatóriumban kell leánya után fizetnie, egyszeres, másfélszeres, esetleg kétszeres ételmezési adagváltás összege kivételesen a kincstár terhére elszámolható legyen. Ha tehát vagyoni viszonyaival indokolni tudja, adja be kérvényét a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) szolgálati úton s abban kérje, hogy leánya gyógykezelését éppen olyan elbírálás alá essék, mint ha családi pótlékban részesülne.

Szellő. 1. A kincstár csak a legközelebbi honvéd kórházba és onnan visszatárazásra téríti meg a költségeket. 2. Csak honvédkórházban helyezhető el. 3. Honvéd kórházban csak ápolási költségeket számítanak fel, a műtét ingyenes, illetőleg már az ápolási költségekben a műtét költsége is benne van. Orvosi bizonyítvány szükséges, amelyet az illetékes csendőrségi kerületi orvosfőnöknek kell a beutalhatóságra nézve záradékolnia. 5. A felmerült kórházi költségeket az illetékes gazdasági hivatal számolja el és vonja le illetékeiből.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

FIGYELEM!

Miért lehet a legolcsóbban
és legelőnyösebben

MÁRER egyenruházati intézetében
Budapest, VIII., Baross-tér 6.
vásárolni?

Mert nemcsak hogy a meg nem felelő árút
bármikor kicseréli és 300.000 koronán
felüli vásárlásnál sem csomagolás sem
postaköltséget nem számít, hanem a
legjobb árút a legolcsóbban szállítja.

Minden megrendelést azonnal teljesít!

CSENDŐRSÉGI CIKKEK!

Csendőrségi sapka sárga selyemzsinórral, piros vagy fekete beszövessel	45.000 K
Khaki tábori Boeskey sapka bőrizzasztóval selyemrózsa és topánkával, rangjelzővel, a legjobb kivitelben	63.000 »
Tiszti v. altiszti társasági sapka	65.000 »
Ugyanez szintartó kamgarnból bőrizzasztóval	110.000 »
Khaki csukott gyapjubójt	17.000 »
Arany nyitott tiszti bójt himzett koronával	75.000 »
Arany nyitott tiszti bójt III-soros 8 cm. hosszú rojt himzett koronával	150.000 »
Arany nyitott lánc, bójt II-soros (nem golyós hanem lánc, szalag bőrözve) mint békében	260.000 »
Arany tiszti csillag bármely szám drbja	3.000 »
Valódian ezüstözött fémesillag	1.200 »
Khaki selyemsujtás	3.000 »
Tiszti v. altiszti kardkötő paszománnal drbja	65.000 »
Khaki cernakeztyű kitűnő minőség párja	39.000 »
Fehér cernakeztyű strapa minőség párja	26.000 »